

Riksdagens protokoll

2013/14:63

Torsdagen den 30 januari

Kl. 12.00 – 15.00

Protokoll
2013/14:63

---

1 § Justering av protokoll

Protokollet för den 24 januari justerades.

2 § Ansökan om ledighet

Förste vice talmannen meddelade att *Kajsa Lunderquist* (M) ansökt om ledighet under tiden den 24 februari–29 september.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Montaser Eneim* (M) skulle tjänstgöra som ersättare för statsrådet Tobias Billström (M) under Kajsa Lunderquists ledighet.

3 § Anmälan om subsidiaritetsprövning

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2013/14:16 för tisdagen den 28 januari i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från miljö- och jordbruksutskottet.

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2013/14:232

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:232 Skatteverkets skattefelskarta
av Jacob Johnson (V)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 25 mars 2014.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 januari 2014

Finansdepartementet

Anders Borg (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:239

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:239 Arbetslösheten

av Peter Persson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 25 mars 2014.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 januari 2014

Finansdepartementet

Anders Borg (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:240

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:240 Åtgärder mot svag tillväxt

av Peter Persson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 25 mars 2014.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 januari 2014

Finansdepartementet

Anders Borg (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

5 § Anmälan om faktapromemorior

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2013/14:FPM48 Direktiv om klonade djur och livsmedel från klonade djur *KOM(2013) 892*, *KOM(2013) 893* till miljö- och jordbruksutskottet

2013/14:FPM49 Ny luftvårdspolitik inom EU *KOM(2013) 917*, *KOM(2013) 918*, *KOM(2013) 919*, *KOM(2013) 920* till miljö- och jordbruksutskottet

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2013/14:78 till justitieutskottet

Framställning

2013/14:RS3 till konstitutionsutskottet

EU-dokument

KOM(2014) 24 till skatteutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 24 mars*.

7 § Svar på interpellation 2013/14:229 om bristen på barnmorskor i Stockholms län

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Ingela Nylund Watz har frågat mig om jag anser att bemanningsproblemen inom Stockholms läns landsting är en rimlig konsekvens av den fria etableringsrätten samt vilka åtgärder jag avser att vidta för att trygga bemanningen av barnmorskor i Stockholms läns landsting och övriga landsting.

En patientsäker och god miljö för föräldrar och barn är en förutsättning för en positiv förlossningsupplevelse och för att förlossningen ska fortlöpa med så få ingrepp som möjligt. Allt fler barn föds i Sverige, vilket ställer nya krav på kompetensförsörjningen inom förlossningsvården. Stockholms läns landsting står inför särskilda utmaningar på grund av den stora inflyttningen till staden. Problem inom kompetensförsörjningen av barnmorskor måste tas på fullaste allvar. Samtidigt ska vi komma ihåg att den svenska mödra- och förlossningsvården håller mycket hög medicinsk kvalitet i internationella jämförelser. Socialstyrelsens rapport *Öppna jämförelser* visar också att flera viktiga indikatorer för svensk mödra- och förlossningsvård har utvecklats i positiv riktning under det senaste decenniet. Bland annat har både antalet dödfödda barn och den neonatala dödligheten minskat.

Ansvar för vården är delat mellan stat, kommun och landsting. Respektive landsting har ansvar för att organisera och tillhandahålla vården. Regeringens intentioner med vårdvalsreformen är att driva på utvecklingen inom hälso- och sjukvården genom att fler utförare konkurrerar utifrån tillgänglighet och kvalitet. Ökad mångfald av utförare kräver dock i än högre utsträckning att landstingen uppfyller sitt ansvar gentemot medborgarna i form av bra upphandling och uppföljning samt vid planeringen av vårdplatser och nyetableringar. Jag noterar att det totala antalet platser på förlossningsklinikerna i Stockholms läns landsting inte har minskat i och med inträdet av privata alternativ. Det är beklagligt när det uppstår organisatoriska problem och planeringen brister inom vården, men de komplikationer som eventuellt uppstår när nya kliniker öppnar kan inte anses vara en följd av en ökad mängd alternativ för patienten.

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att motverka att det uppstår en brist på barnmorskor och annan vårdpersonal. Bland annat har regeringen, under såväl nuvarande som föregående mandatperiod, satsat på en utbyggnad av läkar- och sjuksköterskeutbildningarna. Det åligger sedan lärosätena att anpassa utbildningsutbudet efter studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Bland de lärosäten som har fått ett ekonomiskt tillskott finns flera som bedriver barnmorskeutbildning, däribland universiteten i Umeå, Göteborg och Lund.

För att stödja landstingens personalplanering har regeringen gett Socialstyrelsen i uppdrag att årligen rapportera om tillgången på bland annat barnmorskor inom hälso- och sjukvården. Det senaste årets upplaga av *Nationella planeringsstödet*, NPS, som publiceras i sin helhet den 31 januari, visar att tillgången på barnmorskor i förhållande till befolkningen ökade med 2 procent under fem år mellan 2006 och 2011. Efterfrågan på barnmorskor överstiger dock tillgången, framför allt för erfarna barnmorskor, och efterfrågan förväntas öka de kommande åren. Behoven varierar dock mycket, både mellan och inom regionerna och landstingen.

I NPS finns också sammanställningar av svar på enkäter som skickats till landstingen, vilka fördjupar bilden av kompetensförsörjningen inom vården. I kommande NPS redovisas bland annat landstingens svar på frågor om hur de uppmuntrar sjuksköterskorna att vidareutbilda sig och tillvaratar deras intresse för detta.

Socialstyrelsen har tidigare bedömt att en förändring av vårdpersonalens kompetenssammansättning och en omfördelning av roller och arbetsuppgifter kan leda till en mer effektiv användning av resurserna. Det handlar exempelvis om att flytta vissa typer av arbetsuppgifter från läkare till sjuksköterskor eller att införa helt nya personalkategorier i verksamheten. Förändringarna kan göra det möjligt att frigöra arbetstid hos olika yrkesgrupper eller att förbättra vårdkvaliteten. För en del arbetsuppgifter inom vården krävs, enligt lag eller annan författning, att utföraren har relevant legitimation. Men för den stora merparten av arbetsuppgifterna inom vården uppställs inte några sådana krav. I november 2013 tillsatte regeringen en nationell samordnare för effektivare resursutnyttjande inom hälso- och sjukvården. Utredaren ska initiera samarbeten med berörda aktörer och i dialog med dessa aktörer ge förslag på åtgärder som kan vidtas på nationell, regional och lokal nivå för att säkerställa att professionernas tid, kunskap och engagemang används på bästa möjliga sätt.

Anf. 2 INGELA NYLUND WATZ (S):

Fru talman! Jag tackar socialministern för svaret. Jag börjar med ett citat: ”Vi som arbetar med den gravida och födande kvinnan såväl som det nyfödda barnet och familjen kan inte fortsätta att ta ansvar för den vård vi bedriver under de förhållanden som råder.” Citatet är hämtat ur det öppna brev som barnmorskorna på samtliga förlossningskliniker i Stockholms län gick ut med till politiker, beslutsfattare, arbetsgivare och allmänhet i februari förra året. Brevet fick ett väldigt stort genomslag och riktade ett verkligt skarpt och avslöjande ljus på brister i såväl ledarskap som planering och uppföljning av förlossningsvården i Stockholms läns landsting.

Sedan dess har ytterligare en förlossningsklinik öppnat i Stockholm, BB Sophia. Därmed har det blivit ytterligare en klinik som deltar i drag-

kampen om de alltför få barnmorskorna i länet. Att det skulle öppnas ännu en klinik i förlossningsvården har varit känt sedan 2010. Det borde givetvis ha gett ansvariga politiker stora möjligheter och gott om tid att göra vettiga konsekvensanalyser och planera på bästa möjliga sätt. Men det blev inte så. I stället blev det kaos.

Fru talman! Jag noterar att statsrådet inte vill se något samband mellan den fria etableringsrätten och den brist på barnmorskor som nu råder i Stockholms läns landsting. För egen del påstår jag dock att det uppkomna läget visar att den fria etableringsrätten i kombination med ett bristande politiskt ledarskap för planering och uppföljning leder till den här typen av konsekvenser.

Men jag hoppas nu verkligen att statsrådet har noterat att de ansvariga allianskollegerna i Stockholms läns landsting har hanterat förberedelserna inför och planeringen av nyetableringen av BB Sophia på ett minst sagt oproffsig och taffligt sätt. Därför har den i och för sig så välkomna så kallade kapacitetsökningen i förlossningsvården bara blivit en chimär. Vad betyder fler kliniker om de inte kan bemannas? Vad betyder fler kliniker när man drar personal från andra tidigare befintliga kliniker? Det betyder ingenting annat än att pressen och arbetsbördan på personalen ökar på samtliga kliniker.

Fru talman! Att utbilda en förlösande barnmorska tar mellan sju och nio år. I Stockholm går det i dag ut 64 barnmorskestudenter per år, 34 per termin. Många av dem blir aldrig verksamma som barnmorskor utan gör helt andra karriärval. Bakgrunden till att det är så är enkel. Det är den stressiga arbetsmiljön, känslan av otillräcklighet och en enorm arbetsbörda som helt enkelt inte lockar. Läger man därtill att lönen upplevs som låg och att karriärvägarna i princip är helt obefintliga inser man snabbt varför situationen blivit som den blivit och att många väljer att arbeta deltid.

På min konkreta fråga om vilka åtgärder statsrådet tänker vidta för att trygga bemanningen får jag inget vettigt svar. Ministern hänvisar till den nationella samordnaren. Jag blir bekymrad över svaret, eftersom det tar så lång tid att utbilda barnmorskor och krisen i förlossningsvården är här och nu.

Stockholm växer med två busslaster per dag. Dessutom är situationen minst lika ansträngd i flera andra storstadsregioner. Därför skulle jag vilja fråga socialministern: Vad behöver hända i förlossningsvården innan regeringen vaknar på allvar?

Anf. 3 MARIE GRANLUND (S):

Fru talman! Jag vill också tacka statsrådet för svaret, även om man skulle önska lite mer.

Debatten gäller just nu Stockholm. Men i den andra frågan i interpellationen frågar Ingela Nylund Watz vad statsrådet avser att göra eftersom detta inte bara är ett Stockholmsproblem utan också är ett storstadsproblem och säkert ett problem även på många andra ställen.

Vi har tidigare här i kammaren diskuterat den skånska förlossningsvården, som tyvärr inte ser bättre ut. Situationen är inte bättre än vad den är i Stockholms läns landsting. Även om jag har tagit upp det tidigare tycker jag att det förtjänar att sägas: Det är ett allmänt kaos i den skånska sjukvården – det är väl allmänt känt. Det gäller också förlossningen.

Prot. 2013/14:63
30 januari

Svar på
interpellationer

En kort tillbakablick: År 2008 slutade sju läkare på kvinnokliniken i Malmö på grund av alltför hög arbetsbelastning. År 2012 infördes anställningsstopp på hela Skånes universitetssjukhus för att få bukt med underskotten i budgeten. I september 2012 demonstrerade barnmorskorna vid kliniken i Malmö mot besparingskraven på deras verksamhet. De var helt enkelt rädda för att de inte skulle kunna ge patienterna den vård som de har rätt att kräva.

Chefen för kvinnokliniken i Malmö avgick då i protest mot besparingarna. I ett brev till sina medarbetare skrev han att han var orolig för den sjukvård som erbjuds patienterna. Han ville helt enkelt inte ta ansvar för något som han befarade var en nedmontering av kvinnosjukvården.

Tyvärr har kaoset bara förvärrats. Förra sommaren var förfärlig. Personal på förlossningskliniken i Skåne fick beordras in eftersom det var brist på personal på grund av anställningsstoppet. Akutmottagningen på kvinnokliniken i Lund stängdes, och all akutverksamhet skedde i Malmö. Redan ansträngd personal fick inte vila upp sig, och i början av september i år fick personalen besked om att ytterligare 60 tjänster skulle försvinna i verksamheten.

När vi har debatterat detta tidigare har statsrådet sagt att detta är regionens ansvar. Den uppfattningen delar jag. Men det finns också en hälso- och sjukvårdslag som säger att det ska vara likvärdig vård över hela landet.

Då är min fråga om statsrådet anser att skåningarna och framför allt Malmöborna får en förlossningsvård som är likvärdig med övriga delar av landet, där man inte jämför med Stockholm utan med platser där det verkligen fungerar.

För att bredda diskussionen något skulle jag vilja säga: Det som fanns på nyheterna i veckan i skånska medier var att det är många sökande men väldigt få utbildningsplatser för barnmorskor. Det råder akut brist på barnmorskor i främst storstäderna. Men vid Lunds universitet – och det är säkert likadant här – tvingas man minska antalet utbildningsplatser på barnmorskeutbildningen med en fjärdedel.

Statsrådet antydde i sitt inlägg att det är upp till universiteten att prioritera utbildningarna. Det är riktigt. Men jag vet inte om det blir bättre om man drar ned på antalet ingenjörspplatser – vilket man för den delen också har gjort – eller på antalet utbildningsplatser för specialistsjuksköterskor.

Problemet är att det är för få utbildningsplatser. Jag och Socialdemokraterna tycker att det hade varit mycket bättre att utbilda i stället för att tvinga folk att gå arbetslösa.

Anf. 4 EVA OLOFSSON (V):

Fru talman! Jag ger mig in i debatten av två anledningar. När man ska föda sitt barn är det viktigt att veta att det är en bra och trygg förlossningsvård, att man får plats, att det finns personal som är erfaren och kan stötta tryggt under förlossningen. Vårt mål i Vänsterpartiet är att man ska ha en barnmorska som kan följa förlossningen hela tiden.

Jag har varit på BB Sophia, tittat, gått runt, pratat med ledningen och hört deras planer. Man kommer att bygga en fin förlossningsavdelning som också har neonatalplatser. Men som det har påtalats här finns det inte tillräckligt många barnmorskor i Stockholms län för att kunna be-

man. Det moderatledda landstinget, med Filipa Reinfeldt i spetsen, har inte åtgärdat detta i tid. Det är ju inget nytt problem. Barnmorskorna har protesterat och talat om detta. Vi har kunnat läsa om det i medierna och kunnat ta till oss det. Man har väntat på att vårdvalet, som statsrådet pratar så fint om, och marknaden skulle fixa detta.

Men ett BB, en förlossningsavdelning är ju ingen ö. Något som statsrådet missar totalt, när han säger att vårdvalsreformen är till för att driva på för kvalitet och tillgänglighet, är att saker och ting påverkar varandra. När man startar BB Sophia blir man ju av med barnmorskor på andra förlossningsavdelningar i Stockholm.

Dessutom får BB Sophia ta förlossningar bara från vecka 37. De ligger för långt ifrån ett akutsjukhus som har all den kunskap som behövs för att ta hand om mycket komplicerade förlossningar, anses det. Vi får en situation där många av de mest erfarna barnmorskorna tycker att det är en utmaning och något roligt att starta något nytt gemensamt – det är inte konstigt – men de får alltså ta de lättare förlossningarna, medan mer oerfarna barnmorskor får ta de svåraste förlossningarna från vecka 32. Det är en helt orimlig utveckling, tycker jag.

Jag vet inte om det är ett uttryck för statsrådets humor när statsrådet säger att detta inte har lett till att antalet platser på förlossningsklinikerna i Stockholms läns landsting har minskat. Nej, det var väl en himla tur. Men det var väl ingen som förväntade sig att antalet platser skulle minska när man startade nya. Problemet är att det inte finns barnmorskor som kan bemanna dem, och det uppstår problem på flera olika förlossningsavdelningar när man inte kan ersätta den personal som flyttar till BB Sophia. Då uppstår det ju problem även om antalet platser är fler.

En fråga som jag skulle vilja ställa till statsrådet är: Är det verkligen så god idé att göra detta? Statsrådet har sagt att ni ska driva på för vårdval, för då blir allt bra. Men det blir ju inte bra här. Vårdvalet och marknaden löser inte alla problem.

Jag skulle vilja referera vad min partikamrat Håkan Jörnehed, som är landstingsråd i Stockholm och har drivit de här frågorna länge har sagt, nämligen: Med bättre framförhållning, en successiv utbyggnad av förlossningsvården och en personalpolitik där barnmorskorna inte flyr vården, därför att det är för taskiga arbetsvillkor och dålig arbetsmiljö, skulle vi inte ha den här krisen i Stockholms läns landsting.

Är verkligen vårdvalet – och att se varje enhet som en ö och inte planera långsiktigt i en helhet – en bra idé, Göran Hägglund?

Anf. 5 MEERI WASBERG (S):

Fru talman! Det här är en väldigt angelägen interpellation, och även om snön just nu virvlar lite grann utanför fönstren vet vi att det kommer en sommar så småningom. Jag skulle vilja fokusera på arbetsmiljön för barnmorskorna, vilken också påverkar miljön för de blivande föräldrarna.

Vi vet att det är en stressad och pressad arbetssituation på många förlossningskliniker, inte minst här i Stockholms län. Vi vet också att de lider av, skulle jag vilja säga, i många fall slitna och inte helt ändamålsenliga lokaler. Det är naturligtvis primärt en fråga för landstinget och ligger inte på regeringens bord, men de här sakerna hänger ihop och kan faktiskt vara menliga för patientsäkerheten när det gäller både vården i sig och känslan av trygghet.

Jag tror att det var Eva Olofsson som tidigare i debatten sade att det här, att åka in till förlossningen för att föda sitt barn, förmodligen är en av de viktigaste händelserna i de här människornas liv. Att då inte vara helt säker på att det kommer att kännas bra och tryggt måste innebära en oerhört stor oro. Det kan jag tycka att regeringen borde ta intryck av.

Vi har också hört att det tar tid att utbilda barnmorskor. Och många av dem gör andra karriärval när de väl är färdigutbildade, bland annat för att de vet att arbetsmiljön har stora brister, inte minst när det gäller stressen och pressen och känslan av tillkortakommande som det ger att inte kunna finnas där för de blivande föräldrarna och inte kunna följa dem hela vägen.

Vi vet, som sagt, att det kommer en sommar. Då hoppas förmodligen även barnmorskorna på att kunna få semester, en välbehövlig ledighet för att sedan kunna vara redo igen och ta nya tag på jobbet. Men det finns en oro för att man kanske inte kommer att kunna få semester, därför att bristen på barnmorskor är alltför stor. Därför undrar jag ändå, fast själva utförandet ligger i landstingets hand, om inte regeringen borde vidta några ytterligare åtgärder för att förbättra arbetsmiljön och därmed också faktiskt också attraktiviteten när det gäller att arbeta inom förlossningsvården. Följden av det skulle kunna vara att man ger bättre patientsäkerhet och trygghet så att barnen föds in i en värld av omtanke och omsorg från första början i stället för att de som jobbar som barnmorskor har det så stressigt att de inte kan få tillfredsställelsen av att kunna göra ett gott arbete.

Krävs det inte ändå ytterligare insatser från regeringens sida?

Anf. 6 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Låt mig först få referera några siffror från utvärderingar som gjorts av förlossningsvården i Stockholms läns landsting. Nöjdheten med bemötandet från barnmorskorna är 98 procent. Nöjdheten med bemötandet i telefon är 96 procent. Nöjdheten med bemötandet vid ankomsten är 96 procent. Därtill anser 96 procent att barnmorskorna är tillräckligt tillgängliga, 96 procent tycker att de får tillräcklig information från barnmorskorna under förlossningen och 96 procent är helt nöjda med vården som helhet. Jag skulle kunna räkna upp många andra siffror.

Det är uppenbart att personalen som möter de kvinnor, och för den delen män, som kommer in för att vara med om en förlossning gör ett jättejobb. De gör ett fantastiskt bra arbete för att skapa den trygga miljö som man behöver i den här situationen. Det gäller naturligtvis särskilt personer som föder för första gången, men det gäller andra också.

Alla meddebattörer i dag vet vilken arbetsfördelning vi har mellan de olika politiska nivåerna. Där råder det ingen tvekan. Därför tror jag att frågor som ställs om ifall regeringen kommer att göra någonting för att förbättra arbetsmiljön ute i landstingen skjuter bredvid målet. Det är landstingen som bedriver verksamheten, och det är landstingen som äger sjukhusen – det finns andra aktörer som också gör det – men statens uppgift är bland annat att svara för en bra lagstiftning omkring det här, att se till att vi har utbildningskapacitet för att förse vården med all den personal som krävs och att svara för en tillsyn som gör att vi upptäcker brister och förbättringsområden som är angelägna att arbeta med.

Inom utbildningen har vi när det gäller både läkare och sjuksköterskor under de år som vi har haft regeringsmakten satsat mycket på nya utbildningsplatser. Det går naturligtvis att säga att vi skulle behöva ha ännu fler, för människor har ju den fria vilja som gör att en del väljer andra banor än den som de utbildade sig för. Antingen väljer de någonting som är närliggande eller någonting annat. Vi har inte livegenskap. Men det gäller naturligtvis för varje arbetsgivare att tänka på: Hur kan vi vara så attraktiva som möjligt för att behålla den personal som vi har och rekrytera nyutbildade eller flyttande personer? Till det hör naturligtvis att skapa en arbetsmiljö, en lönebild och ett samtalsklimat som gör att man trivs och att man får en möjlighet att utöva det yrke som man en gång utbildade sig för.

Jag har noterat att man i Stockholms läns landsting har gjort en extra satsning bland annat när det gäller lönerna för personalen i vården. Man säger att den satsningen ska ge minst 1 500 kronor mer per månad för de medarbetare som omfattas, efter en individuell bedömning. Det räknas retroaktivt.

Det här är bra och viktigt, och jag tror att vi kommer att få se mer av det. Regeringen avgör inte löner, men jag tror att landstingen och kommunerna måste ställa in sig på att för att vara attraktiva arbetsgivare måste man säkerställa att man har en bra lönenivå. Löner är inte hela saken, det vet vi. Det handlar också om att känna att man är en del i en större helhet som personal, att ens ord betyder någonting när arbetsplatser utformas och väldigt många andra saker.

Anf. 7 INGELA NYLUND WATZ (S):

Fru talman! Det här är en intressant diskussion, och jag tycker att det är bra att många deltar i debatten, därför att det här är en otroligt viktig fråga. Precis som både Meeri och Eva har varit inne på tidigare är det den kanske absolut viktigaste stunden i många människors liv när man välkomnar sitt barn till världen. Statsrådet har alldeles rätt i att ansvaret för planeringen och uppföljningen i samband med upphandlingar och nyetableringar av olika kliniker, förlossningskliniker i det här fallet, vilar tungt på landstingen. Det är landstingens ansvar. Men statsrådet kan ju omöjligt, enligt mitt sätt att se det, stå passiv bredvid och titta på när landstinget, trots flera års vetskap om att det ska etableras en ny förlossningsklinik, genomför en så usel planeringsprocess att man hamnar i en situation med totalt kaos när det gäller bemanningen av förlossningsklinikerna i Stockholmsregionen.

När BB Sophia öppnar försvinner 80 barnmorskor från de andra förlossningsklinikerna. Jag anklagar inte förlossningspersonalen för att de vill göra ett annorlunda val, men sammantaget innebär den bristande planeringen och det usla politiska ledarskapet i landstinget att man hamnar i situationen att vägen till just den här stunden som man så längtar efter som blivande förälder kantas av otroligt stor oro därför att man får läsa i tidningarna exakt om hur barnmorskorna faktiskt upplever situationen. Vi kan inte ta ansvar, sade barnmorskorna för ett år sedan. Man ser också och hör av vänner och bekanta att det blir allt vanligare att Stockholmslandstinget hänvisar födande till andra landsting. Det är en kraftig ökning på det området.

Det är ingen hemlighet att vården i Stockholm under somrar och nu också alltmer kontinuerligt över hela året är mycket pressad.

Den ansträngda situation som brukar dyka upp på somrarna har haft en tendens att permanenta sig. Då är det förståeligt att många barnmorskor, som har ett oerhört stort och fint ansvar att hjälpa blivande föräldrar på vägen till att välkomna sitt barn, känner att de inte orkar arbeta under en sådan extrem press på heltid utan väljer deltid.

I Stockholms läns landsting har Filippa Reinfeldt dragit slutsatsen att problemen i förlossningsvården beror på att barnmorskorna jobbar deltid. Hon har skuldbelagt barnmorskorna för att de inte vill arbeta heltid.

Det skulle vara intressant att veta om socialministern delar Filippa Reinfeldts uppfattning att problemen i förlossningsvården i Stockholms län beror på att hårt stressade barnmorskor inte orkar arbeta heltid.

I mitt första anförande var jag inne på vad som ska behöva hända i förlossningsvården i Stockholms län eller på annat håll i landet för att socialministern, som är ytterst ansvarig för hälso- och sjukvården i Sverige, ska reagera och vidta åtgärder.

I andra sammanhang är socialministern snabb att lägga på statsbidrag, till exempel för att korta köer. Jag säger inte att det är fel, men man är inte lika benägen att ge generella statsbidragsökningar. Det vore väl en enkel väg?

Anf. 8 MARIE GRANLUND (S):

Fru talman! Precis som statsrådet själv säger tror jag att alla här i kammaren känner till ansvarsfördelningen – vem som har ansvar för vad. Men det finns som sagt en hälso- och sjukvårdslag som har beslutats i denna kammare och som säger att man ska ha en likvärdig vård. Jag tycker att ministern borde svara på frågan om han anser att invånarna i Stockholm och Skåne har tillgång till en likvärdig vård.

En annan sak som jag tog upp och som statsrådet inte berörde är antalet utbildningsplatser. Hur många platser man ska ha är direkt en fråga som riksdagen beslutar om på förslag av regeringen. Vi socialdemokrater har vid mängder av tillfällen här i kammaren påpekat vansinnet i att inte tillåta unga människor att utbilda sig utan i stället tvinga dem att vara arbetslösa och rulla tummarna.

Om jag hade haft en tonåring hade jag varit orolig om hon eller han skulle komma i dåligt sällskap och börja använda hasch eller något annat. Jag hade inte varit orolig om hennes eller hans dröm var att börja studera.

Vi socialdemokrater har i vårt budgetalternativ 16 000 fler platser till den högre utbildningen. Jag skulle gärna vilja höra hur statsrådet ser på detta och varför man drar ned på antalet utbildningsplatser, vilket bland annat drabbar barnmorskeutbildningen mycket hårt.

Man kan inte bara säga att Lunds universitet ska omprioritera. De har redan skurit ned på sådant som ingenjörsutbildning och andra utbildningar. Alltså behövs fler utbildningsplatser totalt. För oss socialdemokrater är det viktigare än skattesänkningar.

Anf. 9 EVA OLOFSSON (V):

Fru talman! Att så många är nöjda med bemötandet från barnmorskor tycker jag visar hur mycket man anstränger sig när man jobbar med

människor i viktiga och utsatta situationer som kanske är det viktigaste som händer i livet.

Jag vill fråga statsrådet om det är rätt och om alla barnmorskor har fel när de säger att arbetsmiljön inte är bra, att det finns en risk för säkerheten i förlossningsvården och att människor flyr från barnmorskejobben för att det är för tufft och de inte hinner ta rast.

Statsrådet svarade inte på frågan om att regeringen driver på och ger stimulanspengar för att man ska göra vårdval. Regeringen marknadsanpassar och slår sönder en helhetsplanering i stället för att planera för en helhet och se till att förlossningskliniken kommer nära ett akutsjukhus så att den kan ta förlossningar från vecka 32. I stället hamnar kliniken på Sophiahemmet och får auktorisation från vecka 37 för normala förlossningar.

När jag var på Sophiahemmet beskrev de vårdvalet för mig. De skulle gärna vilja jobba med en kedja från mödravården och framåt. Men de kan inte ha ett sådant koncept för att vårdvalet slår sönder det. Dessutom tycker jag att det är viktigt att säga att man har kunnat välja BB långt före vårdvalet. Att välja BB hänger inte ihop med vårdvalet.

De beskrev även för mig vad bristen på platser innebär. Om man har valt något och väl kommer dit för att föda kan man få reda på att det inte finns plats och att man får åka någon helt annanstans. Att i det läget, som är akut, få ett sådant besked skapar naturligtvis otrygghet. Passar verkligen vårdval här?

Anf. 10 MEERI WASBERG (S):

Fru talman! Jag förstår att socialministern gärna vill låta arbetsmiljöfrågan vara enbart en fråga för landstingen. Det var nämligen så jag uppfattade statsrådets svar tidigare.

När det gäller de siffror som refererades visar dessa ingenting annat än den hängivenhet som finns hos den personal som jobbar i förlossningsvården i dag. De gör ett fantastiskt arbete. Men frågan är hur länge de kommer att orka göra det med den stress och press de befinner sig under samtidigt som de ska vara det goda stödet för blivande föräldrar.

Jag tvivlar inte alls på att man är väldigt nöjd som nybliven förälder med det bemötande och den vård man fått. Men det har ett pris. Just nu har jag tyvärr inga aktuella siffror för barnmorskornas sjukskrivningstal. Men det är inte otroligt att sjukskrivningarna för denna personalgrupp kommer att öka, om de inte redan har gjort det. Det brukar bli så i slutet av en resa där det har varit väldigt stressigt.

Vi vet att det blir alltmer pressat på våra förlossningskliniker, och då blir det direkt en kostnad för staten. Därför finns ett statligt intresse av att se till att landstingen kan upprätthålla en god arbetsmiljö. En del av den goda arbetsmiljön handlar om bemanning och därmed om utbildningsplatser och hur många nya kolleger man får till sin hjälp.

Jag skulle inte vilja säga att frågor om arbetsmiljön inom förlossningsvården nödvändigtvis skjuter bredvid målet. Det beror på hur man väljer att tackla frågan.

Det behövs bättre strukturer för att kunna omhänderta en del nya medicinska utmaningar. Det ligger definitivt inom regeringens intresse och ansvar.

Prot. 2013/14:63

30 januari

---

*Svar på
interpellationer*

Anf. 11 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Jag tycker att de siffror jag nämnde är oerhört glädjande.

När det gäller frågan om man får föda på det sjukhus man valt visar de senaste siffrorna – åtminstone de jag har – att fler än nio av tio får göra det.

Om man öppnar en möjlighet för människor att välja kan det naturligtvis från tid till annan bli så att det är fler som önskar än vad det finns plats för. Det ligger i sakens natur. Lösningen på det kan inte vara att upphäva valmöjligheten. Såvitt jag kunde höra var det ingen av talarna som förordade att det fria valet skulle upphöra.

När det gäller de frågor som togs upp berörde Ingela Nylund Watz hur många som får föda på det sjukhus de valt eller som hänvisas vidare. Som jag ser det är siffrorna väldigt goda.

Strävan måste alltid vara att alla ska få vård i enlighet med sitt val, men vi vet att det är svårt att i verkligheten genomföra hundraprocentig perfektion eftersom vi arbetar med sådant som vi inte riktigt har grepp om, som inte riktigt går att planera i tid.

Marie Granlund ställde frågor om likvärdigheten i vården mellan Skåne och Stockholm. Det går att resonera om i många olika termer. Vi mäter det numera på ett ganska bra sätt, vilket gör att vi har indikatorer presenterade bland annat genom det som kallas för öppna jämförelser. Vi vet att ett problem i vården i stort är att den varierar. Den kan variera inte bara mellan landsting utan också inom landsting. Det handlar om många olika faktorer som leder till olika resultat. De är viktiga att mäta.

Det är viktigt att lära av dem som lyckas bäst. En jämlik vård är det som vi hela tiden ska ha i blickpunkten, och vi arbetar intensivt tillsammans med landstingen på det området. Vi ser att det förekommer brister på många håll, men vi arbetar intensivt för att höja lägstanivån och se till att dra nytta av erfarenheterna hos dem som lyckats bäst.

När det gäller utbildning har regeringen kraftigt utökat både sjuksköterske- och läkarsidan. Den siffra som jag har hyggligt aktuell i huvudet är att vi under vår regeringstid har ökat nyintaget till läkarutbildningen med i storleksordningen 40 procent. Det är otroligt mycket. Jag skulle säga att det egentligen är ofattbart mycket. Den ena slutsatsen vi drog var att vi hade ett för litet intag under ganska många år dessförinnan. Den andra slutsatsen är att vi inte använder vårdpersonalens resurser på bästa möjliga sätt. Det gäller läkare, sjuksköterskor, barnmorskor och många andra kategorier. Därav den beskrivning jag gav i slutet av mitt inledande svar. Vi måste få en situation där man kan ägna sig åt det som man är utbildad för och kunna arbeta på toppen av sin förmåga.

Meeri Wasberg säger att arbetsmiljöfrågorna väl inte enbart kan vara en fråga för landstingen. Nej, det är de förstås inte. Både Socialstyrelsen tidigare, numera Inspektionen för vård och omsorg, och Arbetsmiljöverket har ett jobb att göra. De har slagit ned på flera håll i landet och sagt ifrån när de tyckt att förhållandena inte varit tillräckligt bra vad gäller patientsäkerheten och i vissa fall för personalen. Där har staten en roll att spela, men jag tror att vi ska vara tydliga med vad som är statens uppgift. Det är landstingen som driver verksamheterna, anställer personalen och är arbetsgivare.

Anf. 12 INGELA NYLUND WATZ (S):

Fru talman! Jag har inte frågat om utomlänshänvisningarna, Göran Hägglund. Jag gjorde ett konstaterande. Däremot har jag ställt två frågor i den här debatten. Det ena var i mitt första inlägg, nämligen vad som ska behöva hända i förlossningsvården i Stockholmsregionen, eller på något annat ställe i landet, för att socialministern ska reagera över de uppenbara brister som råder i förlossningsvården i storstadsregionerna.

Den andra frågan, som jag ställde i mitt förra inlägg, var om socialministern delar Filippa Reinfeldts uppfattning att en del av skulden för den uppkomna situationen, att den blivit som den blivit, ligger på barnmorskorna, att det beror på att de jobbar för lite.

Det är de enda två frågor jag ställt, och jag har hittills under debatten inte fått något som helst svar på dem. Nu har statsrådet ytterligare några minuter till sitt förfogande så det kan tänkas att jag får ett svar. Jag hoppas det.

Så här är det: År 2010 visste landstingsledningen i Stockholm att vi inom några år skulle öppna en ny förlossningsklinik. Det var alla överens om eftersom länet växer så det knakar. Två busslaster nya stockholmare per dag kommer till den här regionen. År 2014 öppnas kliniken. Enligt mitt sätt att se på historien innebär det att den borgerliga landstingsledningen i Stockholm har haft åtminstone tre år på sig att planera för att den nya förlossningskliniken ska öppnas. Jag vill påstå att det är ett exempelöst bevis på hur dåligt den borgerliga landstingsledningen sköter det landsting som vi talar om när de inte under tre år lyckas genomföra en konsekvensanalys av vad som kommer att krävas för att klara bemanning och se till att förlossningsvården inte hamnar i en krissituation. I stället agerar de på det sätt som de har gjort. Socialministern får gärna reagera också på det.

Anf. 13 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Hur förlossningsvården fungerar är av jättestor betydelse. Den är av betydelse för de barn som föds. Hur det går för barnen avgörs mycket av hur mammorna upplever situationen när de kommer till BB, vilken trygghet de känner inför den upplevelse som är en stor sak i livet och som förstås också innebära medicinska risker.

Frågan var om det är barnmorskornas fel eftersom många av dem jobbar deltid. Det går inte att resonera på det sättet, och jag är säker på att inte heller Filippa Reinfeldt menar det så. Men självklart skulle vi ha mycket mer resurser i form av arbetstid om fler valde att arbeta heltid. Det är en självklarhet, men människor som väljer att gå ned i arbetstid har rätt att göra det. Vi som offentlig arbetsgivare, och för den delen också privata arbetsgivare, ska arbeta för att få en sådan arbetsmiljö att man vill arbeta mycket och att vi kan dra nytta av den utbildningsresurs som finns och den personalkapacitet som vi har till förfogande.

Vad ska behöva hända för att vi ska gripa in på den nationella nivån? Återigen: Vi har en sådan ordning att det finns en arbetsfördelning. Till tillsynen hör att slå ned på sådant som inte fungerar, på sådant som behöver förbättras. För det har vi myndigheter. I många landsting förekommer saker och ting som vi, oberoende av politisk färg, skulle kunna ha synpunkter på, men vi har enats om att ha den arbetsfördelning som vi har mellan de olika nivåerna.

Prot. 2013/14:63
30 januari

*Svar på
interpellationer*

Slutligen konstaterar jag att situationen i Stockholms län hade kunnat se ut på annat sätt om man under tidigare majoritetsförhållanden inte hade lagt ned verksamheter som erbjöd möjlighet för kvinnor att föda barn.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2013/14:230 om lokaliseringspolitiken

Anf. 14 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Peter Eriksson har frågat mig vad regeringen gör för att inte fler och fler generaldirektörer och ledningsfunktioner vid statliga myndigheter flyttas från myndighetens lokaliseringsort genom egna beslut i myndigheten.

Peter Eriksson har också frågat mig vad regeringen gör för att se till att regeringsbesluten om myndigheternas lokalisering blir verklighet.

Alla beslut om hur förvaltningen ska organiseras vägleds av att förvaltningens organisation ska vara tydlig, ändamålsenlig och kostnadseffektiv. Myndigheterna ska ges goda förutsättningar att bedriva sin verksamhet på ett effektivt och rättssäkert sätt.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2014 (utgiftsområde 19 Regional tillväxt) uttalat att det är viktigt att överväga om statliga myndigheters lokalisering i ökad utsträckning kan få en spridning över landet. Det handlar om att noga pröva om myndigheterna kan lokaliseras utanför storstäderna, i första hand till länscentrum eller andra större orter.

Regeringen har i den förvaltningspolitiska propositionen *Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt* (prop. 2009/10:175) framhållit att regeringens förvaltningspolitik bygger på att myndigheterna i stor utsträckning själva, utifrån de mål för verksamheten som riksdagen och regeringen fastställer, ska avgöra hur den egna verksamheten ska organiseras för att på bästa sätt tillgodose medborgares och företags behov. Det innebär att regeringens styrning av statsförvaltningen bygger på en långtgående delegering. Myndigheterna har ett stort ansvar att utifrån tilldelade uppgifter och resurser utforma sina verksamheter och sin organisation på det sätt som är mest ändamålsenligt. Delegeringen gäller bland annat arbetsgivarfrågor, inklusive chefstillsättningar, verksamhetsutveckling, organisation och lokalfrågor. Regeringen är dock självklart ansvarig för att den statliga förvaltningen bedrivs rättssäkert och effektivt.

En myndighets lokaliseringsort fastställs i allmänhet genom beslut i samband med nybildande eller större ombildningar av myndigheter. Myndigheter har dock ofta behov av att förlägga verksamheter på många olika platser i landet, och förutsättningarna för detta skiljer sig mycket mellan olika myndigheter beroende på verksamheternas karaktär. När det gäller myndighetens ledningsfunktioner är det avgörande att de organiseras och lokaliseras så att de möjliggör en ändamålsenlig styrning och kontroll av hela myndighetens verksamhet.

Det är regeringens ansvar att följa upp myndigheternas arbete för att säkerställa att de uppnår förväntade resultat. Om det framkommer att det finns brister hos verksamheten i en viss myndighet är utgångspunkten att

i första hand myndigheten själv fattar de beslut som krävs för att skapa en väl fungerande verksamhet. Det gäller inte minst om bristerna kan härledas till frågor om myndighetens interna organisation.

Regeringens utgångspunkt är att ledningen av myndigheterna i huvudsak ska bedrivas på myndighetens lokaliseringsort. Vi förutsätter att myndighetsledningarna tar sitt ansvar och lever upp till de intentioner som regeringen gett uttryck för, bland annat avseende myndigheternas lokaliseringsort.

Prot. 2013/14:63
30 januari

---

*Svar på
interpellationer*

Anf. 15 PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Tack, Stefan Attefall, för svaret!

De flesta nya myndigheter eller omorganiserade myndigheter som bildas placeras i Stockholms innerstad. Den förnämliga tidningen Riksdag & Departement hade i veckan en artikel om att de allra flesta myndigheter placeras i innerstan och de övriga i Stockholms utkanter eller i intilliggande kommuner. Några få hamnar i övriga landet.

Några myndigheter har under främst tidigare regeringar placerats runt om i landet. Det har i huvudsak varit lyckosamt. Att myndigheterna kommer ut i landet har bidragit till en bredare arbetsmarknad i olika regioner runt om i Sverige. Regioncentrum har fungerat bättre, och det har gjort att de regionala högskolorna och universiteten har fungerat bättre. Det blir underlag för en generellt bredare arbetsmarknad.

Enligt en annan undersökning som Sveriges Television tog fram för några veckor sedan finns det en oroande tendens, nämligen att generaldirektörerna och myndighetsledningarna under generaldirektörerna flyttar sina delar av verksamheten från dessa myndigheter och regioncentrum till Stockholm. Ledningarna vill gärna vara i Stockholm – som många andra. Centraliseringen diskuterades nyligen. Den är faktiskt ett problem runt om i Sverige och bidrar till överhettningen i Stockholm. Den bidrar till att Riksbanken inte vågar sänka räntan, som man annars skulle göra.

Ekonomistyrningsverket räknade nyligen ut att bara de ökade lokal-kostnaderna för statliga myndigheter som vill ligga i Stockholm är på 200–400 miljoner kronor per år. Jag tror att myndigheterna ofta fungerar mindre effektivt och rationellt när ledningen inte är på plats ute i landet där verksamheten bedrivs. Det finns starka incitament för en regering att göra något ytterligare för att tala om för myndigheterna att ledningen ska befinna sig där myndigheten finns.

Jag är tacksam för svaret, men jag är lite förvånad över att svaret innebär att det är myndighetens ensak att besluta om ledningen ska finnas på annan plats eller på den plats som regeringen tidigare har beslutat. Borde det inte vara rimligt att regeringen tar ett större ansvar för att denna utveckling inte ska fortsätta och bli ännu värre?

Anf. 16 TINA EHN (MP):

Fru talman! Min ingång i debatten om hur det ser ut med lokaliseringen av myndigheter i Sverige är utifrån perspektivet Hela Sverige ska leva. Det perspektivet behöver politiken ta ansvar för.

Jag tror att alla partier i riksdagen har en ambition och önskan att politiken ska vara till för hela landet. Det är i så fall viktigt att ambitionerna och de fastslagna principerna har betydelse på riktigt, att de inte nonchaleras och bortförklaras. När det gäller dagens debatt om myndigheternas

chefer, generaldirektörer, som ofta sitter i Stockholm och sköter verksamheten, och att det i sin tur verkar medföra att myndigheternas huvudkontor flyttar sina verksamheter, var statsrådets svar att "regeringen har i budgetpropositionen — — uttalat att det är viktigt att överväga om statliga myndigheters lokalisering i ökad utsträckning kan få en spridning över landet". Det är också en princip som både arbetsmarknadsutskottet och näringsutskottet historiskt har ställt sig bakom. Samtidigt sade statsrådet att "regeringens styrning av statsförvaltningen bygger på en långtgående delegering" och räknade sedan upp ett antal områden.

Dagens interpellation från Peter Eriksson består av två frågor. Den andra frågan löd: "Vad gör regeringen för att se till att regeringsbesluten om myndigheternas lokalisering blir verklighet?" Här svarade statsrådet: "Det är regeringens ansvar att följa upp myndigheternas arbete för att säkerställa att de uppnår förväntade resultat." Vidare sade han: "Regeringens utgångspunkt är att ledningen av myndigheterna i huvudsak ska bedrivas på myndighetens lokaliseringsort."

Enligt den granskning som Sveriges Television har gjort har det visat sig att av generaldirektörerna på de 40 största förvaltningsmyndigheterna utanför Stockholm är det 26 som inte bor på orten. Tidningen Riksdag & Departement har gjort en granskning som visar att sedan maktskiftet 2006 har 55 statliga myndigheter kommit till och mer än hälften av dem har hamnat i huvudstaden. Bör inte den frågan tas på mer allvar? Är det inte en rättighet för fler delar av Sverige att ha myndigheter placerade där på riktigt? Är det inte en rättighet för hela Sverige att få tillgång till akademiska jobb? Är det inte en rättvisare fördelning av både möjligheter och myndigheter som ska eftersträvas?

Jag ska också nämna den rapport från Ekonomistyrningsverket som Peter Eriksson tog upp. Rapporten visar att det är ett problem och en kamp även när myndigheterna är placerade inom Stockholm. Då vill myndigheterna vara placerade i centrum av staden. Rapporten påvisar att två tredjedelar av den lokalyta som myndigheterna disponerar i Stockholms kommun ligger i Stockholms centrala delar. I samma utredning konstaterar man att det har skett en viss förskjutning, att myndigheter har flyttat från centrum innanför tullarna till centrum utanför tullarna, alltså en liten flytt från innersta centrum, men att många myndigheter har svårt att tänka sig en förflyttning från centrum till någon annan del av staden. Det finns så klart massor av förklaringar.

Men det har också visat sig vid beräkningar att om myndigheterna skulle flytta från områden innanför tullarna i Stockholm till mindre centrala områden skulle det medföra betydande besparingar för staten. Där finns också förslag och uträkningar som pekar på detta.

Anf. 17 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Det förs egentligen tre diskussioner här. En gäller om det ska vara fler statliga myndigheter ute i landet. Den andra gäller hur vi ska hantera de statliga myndigheterna som finns ute i landet, var de har sina huvudkontor och var ledningen huvudsakligen finns. Den tredje gäller hur vi kan få en ökad medvetenhet om lokalkostnaderna, framför allt för de dyra adresserna i Stockholms innerstad.

På den sista punkten har en utredare noggrant tittat på frågorna och analyserat skälen. Vi diskuterar hur vi kan skruva i regelverket för att öka

medvetenheten om att beakta lokalkostnaden. Om man lämnar en del av innerstadskvarteren och hamnar i så ”perifera orter” som Globenområdet och Solna kan hyreskostnaderna sjunka med 25 procent. Det är en viktig poäng. Regeringen jobbar med hur vi kan öka medvetenheten om dessa frågor. Jag vet många myndigheter som själva jobbar med frågan. Det finns flera exempel på flyttar. Jag instämmer i att det finns problem som vi måste jobba med.

Vi är eniga om att det finns en långtgående delegering av ansvaret för organisation och liknande till myndigheterna. Det ligger i botten. Ingen av oss vill riva upp den principen.

När vi utlokaliserar eller placerar en myndighet någon annanstans än i Stockholm får den myndigheten sitt säte på den orten. Då måste också ledningen i huvudsak utföra sitt arbete där.

Det är också en följd av om man har ersättning för pendling. Inkomstskattelagen bygger ju också på den tanken. Detta anser jag vara självklart, och det måste myndigheterna själva inse. Det bör också föras dialoger med respektive statsråd om hur arbetet bedrivs.

Men det finns så många olika typer av verksamheter som olika myndigheter bedriver, så det är svårt att säga någonting generellt. Myndigheter kan behöva ha kontor i Stockholm därför att det är mycket aktiviteter och många möten här, så det är ingenting konstigt. Många myndigheter som har sitt säte ute i landet behöver kanske av olika skäl en arbetsplats och vissa funktioner i Stockholm.

Vad ska man göra åt detta? Det är ju det som är intressant med Peter Erikssons och Tina Ehns diskussioner. De innehåller inga konkreta förslag. Ska man införa bosättningsplikt som innebär att man måste vara skriven på den ort där myndigheten har sitt säte? Det innebär att man skulle tvinga Boverkets generaldirektör, som bor i Falkenberg, att vara skriven i Karlskrona. Man skulle tvinga den som bor i Falun att vara skriven i Göteborg. Man skulle tvinga någon som bor på en liten ort i Skåne att vara skriven i Stockholm.

Förutom att det inte känns rimligt och rätt skulle det också försvåra rekrytering. Det finns många goda exempel på generaldirektörer och myndighetschefer som bor i Stockholm och som pendlar till andra orter ute i landet och jobbar på dessa orter.

Det är fel väg att ha en riktlinje som gäller alla myndigheter. Detta måste självfallet prövas i samband med rekrytering av chefer, men det behövs också en fortlöpande myndighetsdialog, så att det hela fungerar på ett smidigt och bra sätt.

Det har skett ett antal lokaliseringar till orter ute i landet. Jag själv är ansvarig för Statens servicecenter, som är en nybildad myndighet som ska serva andra myndigheter när det gäller effektivisering av de administrativa tjänsterna. Denna myndighet är belägen i Gävle och i Östersund. Vi bygger vidare på den kompetens som finns där. I praktiken innebär det att vi flyttar tjänster från Stockholm till Östersund och Gävle, samtidigt som vi sparar pengar. Det är väl ett uttryck för att det tas steg åt rätt håll, och det finns en rad andra exempel.

Totalt har antalet myndigheter minskat under alliansregeringens tid. Många gånger har det varit omorganisationer av befintliga myndigheter. Då är det naturligt att man inte river upp tillvaron för personalen utan löser problemen på plats.

Prot. 2013/14:63
30 januari

Svar på
interpellationer

När vi har anledning att inrätta nya myndigheter försöker regeringen i hög grad att placera dem utanför Stockholm.

Anf. 18 PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! I sitt andra svar kom statsrådet lite närmare frågan. Det är så som det ofta brukar vara i interpellationsdebatter.

Man säger att det är självklart att myndighetens ledning i allt väsentligt – det var ungefär så som statsrådet sade – ska arbeta där myndigheten är placerad. Då borde det ju också leda till en fundering om vad man ska göra när man ser att utvecklingen går åt det andra hållet.

Jag är inte säker på att en boplikt är den rätta metoden. Det finns – som statsrådet var inne på – en rad exempel på fall där en boplikt skulle försvåra. När man rekryterar tycker jag att man ska ha en starkare styrning och ställning och se till att det finns policydokument och direktiv till myndigheterna också när det gäller själva ledningsfunktionen i en vidare bemärkelse, alltså inte bara för generaldirektörer.

Det som är ännu mer oroande och som riskerar att haverera lokaliseringspolitiken är om det visar sig – som SVT:s undersökning pekar på – att det inte bara är generaldirektörer som flyttar med sitt kontor till Stockholm och arbetar här, utan att han eller hon även tar med sig den övriga ledningen hit. Då kan rekrytering av övriga medarbetare bli svårare därför att man lätt tappar kontakten mellan myndighetens ledning och verksamheten ute i landet.

Jag fick frågan av statsrådet vad jag har för förslag. Mitt förslag är att man tar ett initiativ när det gäller ledning i en vidare bemärkelse. Det är kanske inte bosättningsplikt som man ska införa, utan att ledningskontoret ska vara beläget där regeringen har beslutat att myndigheten ska ligga. Man ska inte inrätta ett kontor i Stockholm som i praktiken blir en verksamhet för relativt många som borde styra verksamheten på plats.

Så jag föreslår att det ska utfärdas direktiv till myndigheterna, regleringsbrev och policydokument, för dessa frågor. Det skulle kunna ha en viss betydelse. Om regeringen är tydlig i dessa frågor tror jag att myndigheterna – det är min erfarenhet – är beredda att lyssna. Men om regeringen struntar i det och låter utvecklingen fortsätta, då är risken väldigt stor att det underminerar och havererar lokaliseringspolitiken.

Anf. 19 TINA EHN (MP):

Fru talman! Tack för svaret. Det är intressant att höra lite mer detaljer.

Jag vill börja med att säga att Miljöpartiet absolut inte vill tvinga människor att flytta eller att bo någonstans. Jag tycker att det är viktigt att säga.

Lokaliseringspolitiken är förmodligen inte den mest avgörande frågan för hur hela Sverige ska leva. Men det är en del i hur staten organiserar sina myndigheter, var de placeras och varför. Det är en pusselbit i hur vi möjliggör aktiviteter, utveckling, arbetstillfällen och dynamik i hela landet.

26 generaldirektörer bor ej på de orter där 40 myndigheter finns. Det verkar som att det finns ett motstånd som bygger på – ja, vad då? Det är ganska intressant. Det finns inte kompetens. Man skulle kunna tro att det finns kompetens endast i Stockholms innerstad.

Min uppfattning är att politiken måste lägga stor vikt vid att hela Sverige ska leva. Vi lever i ett stort land med olika möjligheter. Vi får inte blunda för utvecklingen med en snabb urbanisering. Om politiken inte tar sin del av ansvaret för olika arbetsmarknader och för olika underlag för service, så brister vi. En fråga som man ställer sig är: Måste man bo i Stockholm för att leda myndigheter i Sverige?

Detta är komplicerat, men politiken bör leda till minskade klyftor både socialt och regionalt. Sedan Alliansen tog över makten har klyftorna ökat mellan stad och landsbygd. 14 000 statliga jobb har försvunnit från det Sverige som ligger utanför storstäderna. Därtill har man skurit ned på högskolor.

Politiken hänger ihop. Trots initiativ om landsbygdssäkringar och om många andra satsningar är lokaliseringspolitik en fråga som antagligen inte är ensamt avgörande för hur Sverige ser ut nu eller om fem år men är en pusselbit i det hela.

Anf. 20 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Jag vill börja med den siffra som Miljöpartiet återkommer till. Man säger att 14 000 jobb har försvunnit utanför Stockholm. De flesta av dessa jobb har försvunnit genom bolagiseringar av statlig verksamhet. Därmed definieras de inte längre som statlig verksamhet, men de finns fortfarande kvar. Eller också kan det bero på andra naturliga verksamhetsförändringar. Att använda den siffran ger en skev bild. Det är bra att få säga detta i kammaren.

Diskussionen om hur myndighetscheferna agerar i sina myndigheter och hur mycket tid de lägger ned på olika orter är viktig. Det gäller också ledningsgruppen. Den signalen hjälper jag gärna till med att skicka. Men man ska vara aktsam med att tro att det går att dra allting över en kam.

Det finns många myndigheter som inte har särskilt stort behov av att ha verksamhet i Stockholm. Andra myndigheter har oerhört mycket kontakter med Stockholm, andra myndigheter och departement, så det blir mycket tid i Stockholm. Det finns också vissa grenar i en verksamhet som gör att man måste ha ett lokalkontor i Stockholm. Det kan finnas uppenbara rekryteringsproblem för vissa funktioner på den ort som den huvudsakliga verksamheten bedrivs på medan den övriga verksamheten fungerar bra. Så det finns fall som man måste ha lite ödmjukhet inför. Vi kan inte bortse från vissa fakta som påverkar detta.

Återigen delar jag helt uppfattningen: En myndighetschef och ledningsgruppen i en myndighet som finns på en ort måste självklart leva med sin myndighet, leva på den plats där man har sin lokalisering och förlägga den huvudsakliga arbetstiden där. Får man ersättning för pendling måste man enligt inkomstskattelagen uppfylla kravet att huvudsakligen vara på den orten – annars gäller inte de reglerna. Det vill jag gärna understryka.

Det är viktigt att komma ihåg några saker när vi talar om statliga myndigheter.

Vi har alltså under alliansregeringens tid minskat antalet statliga myndigheter med 96, från 468 till 372. En stor del av minskningen beror på att vi har gjort nationella myndigheter av många regionala myndigheter. Länsarbetsnämnder har blivit Arbetsförmedlingen etcetera. Nu senast

håller polisen på att omorganiseras. Många myndigheter har slagits ihop, och vi har tagit bort en del småmyndigheter.

Allt detta har vi gjort för att skapa en effektivare struktur med mindre administrativa kostnader och kanske rakare styrning för att få bättre fungerande verksamhet. Men vi har också plockat bort ett antal myndigheter. Vi har något minskat antalet statligt anställda under denna period.

Vi finns i dag på 37 orter, och då har jag inte räknat med tingsrätter och lokala servicekontor, som finns på 100 orter i Sverige. Staten finns alltså representerad runt om i Sverige.

Vi kan titta på hur stor andel av de statsanställda som finns i olika län. Om vi ser till andelen statsanställda av befolkningen kommer först Uppsala, sedan Västerbotten, Norrbotten och Blekinge. Först på femte plats kommer Stockholms län. Vi är snarare underrepresenterade i Småland och sydöstra Sverige. Men det finns en ganska god spridning av statliga myndigheter över landet. Jag medverkar gärna till att den blir större, men man måste utgå från den verksamhet som bedrivs.

Riksrevisionen granskade ett antal utlokaliseringar i samband med försvarsbeslutet, och de konstaterade att när man flyttar befintlig verksamhet tappar man tempo och verksamhet. Kostnaderna blir högre än beräknat i kronor räknat. Dessutom tappar verksamheten de första, inledande åren ganska mycket kraft, kompetens och förmåga. Det tar ett antal år innan man är på banan. Konsumentverket var en sådan myndighet, som i dag fungerar väl i Karlstad, men det var en ganska dyr resa dit. Det måste vi också beakta när vi diskuterar dessa saker.

Som sagt var ska vi i samband med att nya myndigheter bildas självklart aktivt pröva lokalisering utanför Stockholm.

Anf. 21 PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Jag håller med om att det finns en kostnad när vi gör utlokaliseringar av statliga myndigheter. Men i det här fallet har vi tagit den kostnaden. Genom statliga beslut har vi bestämt att myndigheter ska flytta ut. De har flyttat ut, och kostnaderna har tagits. Och vi har i många fall bra fungerande verksamheter.

Det jag reagerar mot i detta fall är risken för att utvecklingen stannar av. Om ledningen, generaldirektören och huvudkontoret, faller tillbaka till Stockholm – som många andra människor, för att det är mer prestige och status att bo i Stockholm – rekryterar människor och säger att det är okej att de bor kvar i Stockholm, finns det naturligtvis ett intresse av att i större utsträckning kunna jobba här.

Om man låter en sådan utveckling fortsätta har ju de investeringar och kostnader som staten har tagit misslyckats. Då har man omintetgjort det hela.

Jag tycker att statsrådet har ett starkt skäl att göra någonting i detta fall, att reagera på ett sådant sätt att myndigheten förstår att det inte är acceptabelt.

Jag tycker att vi närmar oss varandra hela tiden under diskussionen nu. Det verkar inte vara så stora skillnader mellan oss i grunden, utan vi är överens om att de myndigheter som regeringen har beslutat ska ut i landet också ska vara kvar där. Då borde man försöka arbeta tydligt med att tala om det för myndigheterna. Det är min enda begäran.

Anf. 22 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Självklart ska de myndigheter som finns på andra orter än Stockholm ha sin huvudsakliga verksamhet där. Min bild är att det också är så. Sedan finns det kanske uppgifter och diskussioner om vissa enskilda myndigheter där man ser tendenser till någonting annat, och det måste tas från fall till fall.

Jag kan konstatera att flera av de myndigheter som jag är direkt ansvarig för ligger utanför Stockholm, till exempel i Eskilstuna och Gävle. Det är även länsstyrelser och andra myndigheter. Det fungerar väl. Det handlar många gånger om pendling, ibland för människor som bor på andra orter än Stockholm och ibland för människor som bor i Stockholm. Man tillbringar huvuddelen av sin arbetstid på sin arbetsplats, men man reser också mycket runt om i landet av olika skäl, deltar i konferenser, studiebesök och olika möten. Ofta är de som ingår i en myndighetsledning på resande fot, men i huvudsak har de sitt säte och sitt arbete på orten.

Jag delar helt uppfattningen att det finns ett stort värde i att bygga starka kluster av kompetens. Jag kan ta exempelvis Sundsvallsregionen, som har Statens pensionsverk, Bolagsverket, CSN, länsstyrelse, universitet med flera myndigheter. De har tillsammans bildat ett ganska intressant och spännande kluster, som inspirerar andra myndigheter. Man hjälper varandra och jobbar tillsammans med rekrytering, och man utnyttjar varandras tjänster på olika sätt. Man skapar en kompetens, ett kluster, som är nyttig för den regionen men också berikar myndigheterna. Vi ser liknande saker på flera ställen i landet.

Jag tror att man måste fortsätta på den vägen också, så att man förstärker sådana här kluster och inte bara allmänt sprider ut myndigheter.

Vi får hålla i dessa frågor, men jag vill påstå att arbetet går i den riktningen. Det gäller att även titta på varje enskild verksamhet. Det finns inget värre än att försöka dra alla myndigheter över en kam, för det visar sig att verksamhetsinriktningarna är så olika. Det måste man också ha med i bilden.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2013/14:63
30 januari

*Svar på
interpellationer*

9 § Svar på interpellation 2013/14:228 om flygverkstaden på F 17

Anf. 23 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Fru talman! Peter Jeppsson har med anledning av Försvarets materielverks inriktningsbeslut om att lägga ned flygverkstaden vid F 17 frågat mig dels om jag avser att säkerställa att alla fakta i nedläggningsbeslutet belyses och tydligt redovisas, dels om jag är beredd att ta initiativ till en mer grundlig genomgång av ärendet om det visar sig att FMV:s beslut riskerar uppbyggnaden av BG15/NRF registerförband med mera.

Den 11 december förra året besvarade jag en likartad fråga från Peter Jeppsson angående Försvarets materielverks inriktningsbeslut om att lägga ned flygverkstaden vid F 17 (riksdagsfråga 2013/14:159).

Regeringens inriktning är att fortsatt reformera försvaret i enlighet med den av riksdagen antagna propositionen *Ett användbart försvar* (prop. 2008/09:140, bet. FöU10, rskr. 2008/09:292), i syfte att stärka

försvarsförmågan. Hittills har reformen inneburit ungefär 140 nya hel-
tidstjänster för gruppbefäl och soldater på F 17. Införandet av ett nytt
helikoptersystem på F 17 medför omfattande investeringar i infrastruktur.

Som ett led i reformen har regeringen bland annat föreslagit åtgärder
för att effektivisera och rationalisera försvarslogistiken i propositionen
En sammanhållen försvarslogistik (prop. 2011/12:86). Riksdagen har
därefter bemyndigat regeringen att besluta om försvarslogistikens fram-
tida utformning, i enlighet med propositionen (bet. 2011/12:FöU9, rskr.
2011/12:291), och regeringen har lämnat uppdrag till berörda myndig-
heter om detta.

Mot denna bakgrund har den 1 januari 2013 verksamheterna förråd,
service och verkstäder överförts från Försvarsmakten till Försvarets ma-
terielverk. Försvarets materielverk har regeringens uppdrag att effektiv-
isera och rationalisera verksamheterna i syfte att frigöra medel som i
stället ska användas av Försvarsmakten i förbandsverksamheten.

Av Försvarets materielverks analys av verksamheten framgår att
myndigheten har en överkapacitet avseende flygverkstäder. Myndigheten
bedömer att det finns en potential för effektiviseringar samtidigt som
myndigheten kan tillgodose behovet av bakre flygunderhåll vid annan
ort.

Beslutsinriktningen om att minska från dagens tre till två flygverkstä-
der är således en del av myndigheternas pågående arbete för att frigöra
medel till Försvarsmaktens förbandsverksamhet. Frågan om antalet flyg-
verkstäder, liksom övrig utformning av försvarslogistik, är en uppgift
som myndigheterna sinsemellan har regeringens uppdrag att utforma.

Regeringen följer genomförandet av försvarsreformen och myndig-
heternas uppdrag med att effektivisera försvarslogistiken. Regeringen
följer också utvecklingen vad gäller vilka effekter som en nedläggning
skulle medföra för luftförsvaret.

Anf. 24 PETER JEPPSSON (S):

Fru talman! Försvarsministern! För att alla åhörare ska kunna bilda
sig en uppfattning om allvaret i min frågeställning kommer jag nu att läsa
upp valda delar av interpellationen. Därefter kommer jag att kommentera
försvarsministerns svar, som jag tackar för.

Försvarets materielverk, FMV, har fattat ett så kallat inriktningsbeslut
som innebär att flygverkstaden på Blekinge flygflottilj F 17 föreslås
läggas ned.

FMV hänvisar till att man måste spara pengar, detta utan att ha tagit
hänsyn till de kostnader som uppstår för myndigheten Försvarsmakten.
Det har inte gjorts någon konsekvensbeskrivning av de negativa effekter-
na som högst sannolikt kommer att uppstå.

Försvarsmakten menar i ett yttrande att det stöd som förbanden vid
Ronneby garnison erhåller från den lokala flygverkstaden är av central
betydelse för att upprätthålla tillgängligheten i flygsystemen och den
operativa förmågan. Dessutom skriver man att det är av väsentlig bety-
delse att eventuellt negativa konsekvenser av ett förändrat stöd identifie-
ras tidigt i processen. Jag anser, fru talman, att detta yttrande, som kom-
mer från dem som kan sin sak, är tydligt och riktigt.

Försvarsmakten tar upp produktionsstopp i flygtid, oklarheter rörande
transportflygningarna till och från verkstäderna, överföring av personal

till Försvarsmakten samt rapportens skrivning gällande en eventuell framtida organisationsförändring i flygvapnet och avgränsning av kommande Helikopter 14-underhåll.

Försvarsmakten påpekar också helt riktigt att nedläggningen av flygverkstaden inträffar samtidigt som F 17 har till uppgift att bygga upp registerförband i form av Battlegroup 15 och Nato Response Force, omhänderta incidentberedskap jakt och spaning och skola in nya piloter. Försvarsmakten anser att utredningen inte har tagit någon hänsyn till detta.

Bedömningen som görs är att ett verkställande av en verkstadsnedläggning kommer att påverka handlingsutrymmet för eventuella framtida beslut om nedläggningar av organisationsenheter.

Fru talman! Jag kan helt klart läsa ut att FMV och Försvarsmakten inte har någon enad syn på ett beslut om avveckling. Jag kan även läsa ut att dialogen har legat nära noll.

Allt detta summerat ger utan tvivel upphov till många obesvarade frågor. Det är lätt att konstatera att riksdag och regering på ett oacceptabelt sätt kan komma att hamna i ett läge då kommande beslut om Försvarsmaktens organisation redan är förutbestämda i och med ett beslut som detta.

Med anledning av att frågorna blev fler och fler valde jag att ställa följande frågor till försvarsministern: Avser ministern att säkerställa att fakta i beslutet belyses och tydligt redovisas? Konsekvenserna är uppräknade: transporter, Helikopter 14-underhåll, målnings- och blästringsåtaganden gentemot Saab med mera.

Är ministern beredd att ta initiativ till en mer grundlig genomgång av ärendet om det visar sig att FMV:s beslut riskerar uppbyggnaden av helheten, Battlegroup 15 och Nato Response Force med mera?

Nu, fru talman, kom svaret. Men det lämnar mycket att önska, försvarsministern. Det är mycket som inte ens tas upp. Ministern svarar visserligen att regeringen följer det hela men inte vad slutsatserna blir eller vad man tänker göra om allt löper risk att haverera. Detta trots att FMV enligt uppgift kommer att fatta beslut redan nu på fredag, alltså i morgon.

Jag vill ge ministern en chans till att förtydliga, fru talman. Kommer ministern att agera i frågan, ja eller nej?

Anf. 25 ANNICKA ENGBLOM (M):

Fru talman! Omställningen av försvaret, den nödvändiga försvarsreformen som alliansregeringen sjösatte 2009 i och med inriktningspropositionen, omfattar inte bara Försvarsmakten utan även de kring Försvarsmakten liggande myndigheterna, inklusive FMV.

I det effektiviseringsarbete som FMV har gjort på uppdrag av regeringen har man gjort ett hästjobb, skulle jag vilja säga. Jag vill ge en stor eloge till personalen på FMV under både förutvarande och nuvarande generaldirektör.

I arbetet med att bygga upp försvarsförmågan hos Försvarsmakten är det viktigt att man tillser att de medel som därmed effektiviseras på de omkringliggande myndigheterna tillförs Försvarsmakten för att uppnå uppställda mål.

Prot. 2013/14:63
30 januari

*Svar på
interpellationer*

Vi har här i riksdagen beslutat att direktiv utfärdas av regeringen och verkställs av myndigheterna. Det är så det är. Vi har den ordningen ända sedan Axel Oxenstiernas tid att vi har självständiga myndigheter som fattar egna beslut. Hade en försvarsminister med S-märkning stått här i dag hade svaret blivit likadant. Jag vill understryka detta.

Som Peter Jeppsson ställer frågan skäller han upp för fel trädstam, skulle jag vilja säga. Den kritik, de påpekanden, som lyfts fram i hela området ska riktas till FMV.

Fru talman! Försvarsmakten liksom logistik och omkringliggande myndigheter är system inom system – de hänger ihop. Logistikerna är i det här fallet ett område som skär genom alla verksamheter.

Vi har tre flygflottiljer i dag, varav två innehåller insatsdivisioner. Flyget, det vill säga Gripenplanen, är taktiska resurser medan verkstäderna är strategiska resurser. Här är det viktigt att med de förändringar man gör tillse att man har ett effektivt och väl fungerande flygvapen i hela Sverige. Det handlar om kompetens och tillgång till flygtekniker.

Tekniker som sådana är en bristvara i vårt land. Flygtekniker i synnerhet är en väldigt stor bristvara. I det sammanhanget är det glädjande att kunna lyfta fram Ronneby kommun. Efter mycket arbete och övertagande av ett långt socialdemokratiskt maktinnehav i kommunen lyckades Alliansen genomföra och få godkänt av Skolverket att till hösten 2014 starta en flygteknikerutbildning på Gymnasieskolan Knut Hahn i Ronneby – till vilket Peter Jeppssons kamrater i kommunen röstade nej. Man hade tidigare varit för, men när man hamnade i opposition fungerade detta tydligen inte.

Till denna cocktail ska jag också tillsätta frågan hur Peter Jeppsson egentligen har tänkt sig framtiden. Han vill nu prata besparingar, vilket jag hoppas eftersom vi har beslutat här i riksdagen att genomföra de här överföringarna från FMV till Försvarsmakten. Vilka ytterligare besparingar kan vi förvänta oss, med tanke på att Socialdemokraternas ekonomisk-politiska talesperson har uttalat att man ska spara 10 miljarder på de största myndigheterna? Försvarsmakten är väl den största, mig veterligen.

Anf. 26 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Fru talman! Försvarsmakten genomför ett omfattande reformarbete, och syftet är att stärka Sveriges försvarsförmåga. Det finns anledning att påminna om varför reformen var nödvändig och hur läget såg ut i försvaret 2006 när alliansregeringen tillträdde.

Huvuddelen av förbanden i armén hade beredskapskrav på tre år. Den allmänna värnplikten var varken allmän eller en plikt – det var ungefär 5 000–8 000 personer som gjorde värnplikt de sista åren. Den samlade försvarsplaneringen hade upphört. Krigsförbandsövningar genomfördes inte.

I och med den pågående försvarsreformen anställer Försvarsmakten 16 000 gruppbefäl, soldater och sjömän på hel- och deltid. Försvarsmakten bygger upp en insatsorganisation med tillgängliga förband. Bara i höst har man genomfört ett antal större övningar i Sverige och i Östersjön, både nationellt och tillsammans med andra länder. Hemvärnet tillförs ny utrustning och genomförde förra året ca 40 krigsförbandsövningar.

För att säkerställa genomförandet av den pågående reformen satsar också regeringen 1,4 miljarder kronor över fyra år i höstens budget. Pengarna ska gå till förbandsverksamheten och uppbyggnaden av insatsorganisationen, det vill säga anställning och utbildning av personal, och de ska gå till övningar.

Inom hela Försvarsmakten och övriga försvarsmyndigheter pågår ett omfattande arbete. I Försvarsmakten är intagandet av insatsorganisationen, som riksdagen har beslutat, naturligtvis högsta prioritet.

En del i reformen handlade mycket om hur vi ska använda de resurser som vi lägger på den här sektorn och hur vi kan säkerställa att så mycket resurser som möjligt går till att skapa försvarsförmåga. Det är också bakgrunden till den organisationsförändring och de rationaliseringskrav som vi har ställt på Försvarsmakten och Försvarets materielverk. Då kommer vi in på att det är myndigheter det handlar om.

Vi måste upprätthålla vårt konstitutionella system för styrningen av statliga myndigheter. Regeringen ger myndigheten en uppgift. Myndigheten hanterar uppgiften självständigt och återredovisar därefter resultatet till regeringen, och det är myndighetens chef som ansvarar för att så sker.

När det gäller förslag eller redovisningar om flygverkstaden i Ronneby konstaterar jag att varken Försvarsmakten eller FMV har inkommit till regeringen med något sådant. Det är inte konstigt, utan det är i sin ordning, för det är inte en fråga för vare sig regeringen eller riksdagen att avgöra, utan det här är ett arbete som ska ske myndigheterna emellan, och man ska vara överens.

Peter Jeppsson och Annicka Engblom vet också att jag som statsråd inte ska tala om för en myndighet hur den ska bereda en viss fråga. Jag känner dock här att Peter Jeppsson gärna skulle vilja tala om för FMV hur myndigheten ska bereda och hantera den här frågan.

Anf. 27 PETER JEPPSSON (S):

Fru talman! Jag har lyssnat på vad både Försvarsmakten och FMV säger, och vad gör man när man inte är överens? Då måste någon kunna sätta ned foten och säga att det måste lösas. Det handlar om försvarspolitik och försvarets förmåga.

Till Annicka Engblom har jag en fråga. Du tycker alltså att detta är okej. Nu har vi denna möjlighet att påverka. Du tycker alltså att det är bättre att vi lämnar walk over och abdikerar? Vad gör vi i så fall här? Vi har ju möjligheten att ställa frågor. Jag förstår inte riktigt ditt inlägg, faktiskt. Jag är säker på att de som lyssnar inte heller gjorde det.

Jag tolkar Annicka Engbloms inlägg som att hon tycker att det är helt okej att FMV fattar sitt beslut i morgon och att vi inte kan göra något åt det. Det beklagar jag, fru talman.

Hur kommer man att lösa transporterna av Helikopter 14 mellan Kallinge och aktuell flygverkstad på F 7 eller F 21, som ligger i Luleå? Det är en fråga. Vilken av de båda myndigheterna FMV och Försvarsmakten kommer att stå för kostnaderna för transport, piloternas flygtid och arbetstidsuttag? Det är en fråga. Vilken av myndigheterna kommer att stå för kostnaderna när det gäller transport och piloternas flygtid för JAS Gripen? Och varför har ingen utredning sett på om det över huvud taget

går att lägga ned en flygverkstad? Det som har utretts är vilken av de tre som ska läggas ned – inte om det över huvud taget går eller är lämpligt.

Hur kommer beslutet att påverka F 17:s ansvar när det gäller Nato Response Force och de krav som ställs på piloternas flygtid – för att inte tala om det stöd som flygverkstaden förväntas ge till både NRF och Battlegroup 15? Hur kan det komma sig att det i utredningen har funnits stora brister avseende bläster- och materielverkstadens framtida roll och de åtaganden man har gentemot Saab, som sträcker sig till 2017? Detta belystes efter att kritik kom, vilket är ytterligare ett bevis på att det är ett hafsverk.

Fru talman! Alla dessa frågetecken sammantagna visar med stor tydlighet att försvarsministern enligt mitt förmenande måste se över fakta- och beslutsunderlaget innan FMV fattar sitt myndighetsbeslut i morgon.

Ministern säger i slutet av sitt svar att ”beslutsinriktningen om att minska från dagens tre till två flygverkstäder är således en del av myndigheternas pågående arbete för att frigöra medel till Försvarsmaktens förbandsverksamhet”. Kan då försvarsministern redovisa hur mycket som frigörs till just förbandsverksamheten? Det blir ju snarare så att Försvarsmakten kommer att stå med svarte petter och därmed får ta alla kostnader som uppstår.

Jag tycker faktiskt att ministern och regeringen måste ta bladet från munnen och lämna ett besked om detta, för beslut kommer i morgon, och jag misstänker att beslutet är oåterkalleligt oavsett hur dumt det blir.

Som avslutning vill jag poängtera att FMV:s analys att det finns en överkapacitet avseende flygverkstäderna är helt motsatt Försvarsmaktens egen instans, Materielsystemkontor Flyg, MSK Flyg. Det uttalade behovet säger fyra plus fyra plus fem underhållslag. Det vill säga att det finns behov av att fortsatt ha tre flygverkstäder.

Jag vill ändå tacka ministern för de klargörande raderna i svaret. Där sade hon: ”Frågan om antalet flygverkstäder, liksom övrig utformning av försvarslogistik, är en uppgift som myndigheterna sinsemellan har regeringens uppdrag att utforma.” Det gör faktiskt klart att myndigheten FMV redan har regeringens godkännande och att den nu sittande regeringen i och med detta tar på sig ansvaret om eller när det hela havererar.

Anf. 28 ANNICKA ENGBLOM (M):

Fru talman! Jag vill börja med att upprepa vilken ansvarsfördelning vi har mellan riksdag, regering och våra myndigheter. Denna organisation har vi också haft under socialdemokratiska regeringar, och jag misstänker att det kommer att se likadant ut även om det blir regeringsskifte i höst.

Jag vill lyfta fram det som vår överbefälhavare brukar framhålla, nämligen att våra olika vapensystem är system i ett system där logistik, försvarsindustri, personal och ekonomi på många olika sätt hänger ihop. Det är ett spindelnät, helt enkelt. Drar man i en tråd i ett spindelnät händer det, som ni vet, något i den andra änden. Det är ju viktigt att trådarna hänger ihop så att inte spindelnätet brister och det uppstår hål.

I uppbyggnaden av försvarsförmågan kunde vi den 19 mars förra året i Ronneby med glädje konstatera att civil- och bostadsminister Stefan Attefall hade beslutat om en stor satsning på Blekingeflottiljen i det så kallade Ronnebypaketet, som omfattar 647 miljoner kronor. Det är en

väldigt stor investering som avser helikopterflottiljen. Som en garnisons-gemensam resurs i detta ingick den verksamhet och kompetens som nu är ifrågasatt här.

För FMV:s del kan det beslut som man nu har lagt fram synas väldigt ekonomiskt och rationellt, men jag förutsätter att FMV tillsammans med andra berörda myndigheter, såsom Försvarsmakten och kanske till och med i förlängningen polisen, eftersom man ska ha gemensam helikopter, samtalat med varandra. Det behövs totalsystemsanalys. Det är bättre att ta ett beslut som är rätt längre fram än att fatta fel beslut.

Anf. 29 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Fru talman! Jag vill återkomma till det som vi har varit överens om, och jag hoppas att vi fortfarande är överens om det, nämligen att en förutsättning för att kunna genomföra den pågående försvarsreformen är effektiviseringar i de så kallade stödverksamheterna, det vill säga stödstrukturer för Försvarsmaktens insatsorganisation. Det var man i Försvarsberedningen överens om i dess rapport från 2008, där Socialdemokraterna deltog, och det var också tydligt i den försvarspolitiska inriktning som riksdagen beslutade om 2009.

Så sent som i maj 2012 beslutade den här kammaren om hur reformeringen av försvarslogistiken ska gå till. Då sades det att genom effektiviseringar ska resurser frigöras från stödverksamheter inom försvaret och föras över till förbandsverksamheten och insatsorganisationens uppbyggnad. Avsikten var och är att försvarslogistikens kostnader ska minskas med 760 miljoner kronor fram till 2015. De pengarna ska i stället användas till förbandsverksamheten.

Efter beslutet 2012 har regeringen uppdragit åt myndigheterna att genomföra reformen. FMV och Försvarsmakten har därmed regeringens uppdrag och mandat att rationalisera och effektivisera försvarslogistiken.

Det här ska ske genom bland annat effektivare och mer rationella processer och samverkan med övriga myndigheter och andra berörda aktörer.

Det har vi beslutat om. Det är det som nu genomförs av myndigheterna. Det är ett stort, omfattande och mödosamt arbete. I det här fallet, som handlar om bakre flygunderhåll, har FMV konstaterat att det med dagens tre flygverkstäder finns en överkapacitet i det så kallade bakre flygunderhållet, och det finns möjligheter till rationalisering. Det uppdrag man har fått är att se över de olika verksamheterna och se om det finns effektiviseringsmöjligheter och rationaliseringsmöjligheter.

Jag vet inte hur jag ska tolka Peter Jeppsson. Vill han att jag ska överpröva myndigheternas beslut trots att han varit med och fattat det här beslutet? Faktum är att Peter Jeppsson i försvarsutskottets betänkande, i samband med att reformen beslutades, i ett särskilt yttrande betonar vikten av rationalisering:

”Socialdemokraterna anser att det är av stor vikt att genom en sammanlagning av FMV och FM log söka rationaliserings- och effektivitetsvinster. Det är nödvändigt att utveckla och förändra både arbetsmetoder och organisation.”

Det blir konsekvenser av de beslut man fattar. Det måste man ha klart för sig redan när man fattar besluten.

Prot. 2013/14:63
30 januari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 30 PETER JEPPSSON (S):

Fru talman! Då måste jag bara säga, ministern, att jag inte har fattat beslut om flygverkstaden; jag vet att det inte är det ministern menar heller. Men jag kan tycka att dumma beslut måste kunna överprövas om det visar sig att de får konsekvenser. Den linjen kommer jag alltid att hålla fast vid.

Återigen: Tack, Annicka Engblom! Du har klargjort din ställning i frågan. Du stöder regeringens linje och därmed FMV:s beslut i morgon. Det är beklagligt men tydligt.

Jag vill återigen fråga: Om det inte blir effektiviseringar, tillförs pengar till Försvarsmakten? Får man kompetens? Det är ju det som det mycket handlar om här.

Efter dagens debatt, fru talman, står det helt klart för min del att det tunga ansvaret vilar på regeringen, även om FMV trycker på knappen. Bristerna har lyfts upp. Om ingen hänsyn tas till detta blir jag mycket bekymrad och kan bara konstatera att det finns en uppgivenhet hos regeringen.

Allt är protokollfört. Jag avslutar med att summera oklarheterna, om det av någon anledning inte framgått tydligt i mina anföranden. Vilken av de båda myndigheterna, FMV eller Försvarsmakten, kommer att stå för kostnaderna? Varför har ingen utredning gjorts om det över huvud taget går att lägga ned en av flygverkstäderna? Man har bara utrett vilken det ska vara. Hur kommer det att påverka de åtaganden vi har när det gäller NRF och Battlegroup 15? Hur blir det med exportstödet? Vi får inte glömma bort exportstödet till JAS Gripen. Hur beräknas det här kunna hinnas med när en flygverkstad och kompetens faktiskt försvinner?

Jag anser, fru talman, att regeringen och FMV äventyrar väldigt mycket. Till vilken nytta? Om man inte kan ordna till felaktigheter utan att det kallas ministerstyre undrar jag, fru talman, vad demokratin är värd. Vad är demokratin värd om vi inte kan göra det här, och vad är då ministerns roll?

Anf. 31 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Fru talman! Utöver den reform som nu genomförs när det gäller försvarslogistik satsar regeringen 1,4 miljarder över fyra år för att stärka Sveriges försvarsförmåga. Redan i dag har vårt försvar en bättre förmåga och beredskap än vad det hade när alliansregeringen tillträdde 2006.

Det har varit möjligt att göra den här reformen och föreslå de ökningar som nu blir verklighet eftersom alliansregeringen för en ansvarsfull ekonomisk politik. Det är flera länder i Europa – vi har Finland och Danmark närmast – som har tvingats till nedskärningar i sina försvarsbudgetar. Vi kan satsa på försvaret. Det är bra, för det är mycket som behöver göras. Det är ett stort arbete att införa insatsorganisationen och att samtidigt ta resurser genom att rationalisera och effektivisera det som vi kallar för stödfunktioner till förbandsverksamheten. Det är där vi skapar försvarsförmågan.

Då kommer vi också att hamna i situationer där myndigheterna kommer att föreslå, som i det här fallet, en nedläggning, en rationalisering. Man kanske organiserar sitt arbete på ett annat sätt. Allt detta görs för att vi ska kunna komma vidare i reformen.

Vi har åstadkommit stora förbättringar och stora förändringar. Det tycker jag är bra. Det som snarare oroar mig är frånvaron av besked om hur Socialdemokraterna ser på framtiden och på ekonomin i framtiden. Ni i oppositionen har lagt fram era budgetförslag, men de skiljer sig mycket åt. Man kan titta på hur ni till exempel skulle kunna komma överens med Miljöpartiet och Vänsterpartiet i den här frågan. Vänsterpartiet vill skära ned med 3 ½ miljard, och Miljöpartiet 7 miljarder, varav 1,7 miljarder är på materiel. Det här är mer oroande.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.45 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

10 § Frågestund

Frågestund

Anf. 32 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag hälsar statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av utbildningsminister Jan Björklund, utrikesminister Carl Bildt, justitieminister Beatrice Ask, statsrådet Tobias Billström och statsrådet Ewa Björling.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Utbildningsminister Jan Björklund besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Gymnasiets yrkesutbildningar

Anf. 33 IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Min fråga går till utbildningsminister Jan Björklund. Vi har i dag en alldeles för hög ungdomsarbetslöshet, en av de högsta i Europa. En viktig förutsättning för många ungdomar att kunna komma ut i arbete är att de har en fullgången gymnasieutbildning.

De utbildningar som snabbast leder till arbete är framför allt gymnasiets yrkesutbildningar. Efter regeringens gymnasiereform Gy 2011 ser vi att allt färre ungdomar vill gå dessa utbildningar. Sedan 2007 är det 22 procent färre elever på dessa yrkesutbildningar.

Detta går på tvärs mot regeringens uttalade och goda ambition att uppvärdera yrkesutbildningarna. Efter Gy 2011 har vi sett ett kraftigt fall i antalet som söker till dessa utbildningar.

Är regeringen beredd att erkänna att detta inte blev riktigt som regeringen ville och backa från Gy 2011 när det gäller yrkesutbildningarna?

Prot. 2013/14:63
30 januari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 34 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Jag tror att frågeställaren och jag drar helt olika slutsats om vad som bör ske, men att det är ett problem vi diskuterar är uppenbart. Sverige har under lång tid varit alldeles för inriktat på att alla ungdomar ska bli akademiskt behöriga, gå den akademiska vägen och bli akademiker. Det har varit alltför lite fokus på yrkesutbildningar.

Efter gymnasiereformen 2011 återinförde vi det fyraåriga tekniska gymnasieprogrammet, som Göran Persson avskaffade en gång i tiden. Det är attraktivt och drar till sig elever från de tekniska yrkesprogrammen, vilket gör att de tekniska yrkesprogrammen minskar.

Det är inget problem att det fyraåriga tekniska programmet ökar i attraktionskraft, men totalt sett måste vi öka yrkesutbildningarnas attraktionskraft i Sverige. Socialdemokraternas svar på det är att de ska akademiseras ännu mer; alla ska tvingas bli högskolebehöriga. Men det höjer tyvärr inte statusen på yrkeskunskaper.

Jag vill att vi ska ha högre status på yrkesutbildningar, yrkeskunskaper, yrkesvuxenutbildning och yrkeslärarskap. Det sker dock inte genom att vi akademiserar allt.

Anf. 35 IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Det är allvarligt att utbildningsministern kommer med osanna uppgifter i Sveriges riksdag. Mig veterligt har det aldrig funnits någon ambition hos någon regering att alla ska bli akademiker eller att alla utbildningar ska leda till att alla ska bli akademiker.

I gymnasieskolan har vi alltid haft både studieförberedande och yrkesförberedande program. Det har inneburit att en del elever har valt den studieförberedande vägen, och fram till 2007 var det ungefär 40 procent som valde yrkesförberedande program.

Sedan kom utbildningsminister och regeringen med den uttalade och goda ambitionen att de skulle uppvärdera yrkesprogrammen. De gjorde en förändring som innebär att de drog ned kunskapskraven på yrkesprogrammen. Följden och verkligheten är att allt färre elever går dessa utbildningar.

Om utbildningsministern erkänner att detta är ett problem, är det då inte dags att erkänna att det trots goda ambitioner blev ett fiasko och att det är hög tid att göra om och uppvärdera yrkesutbildningarna och se till att det för alla utbildningar ställs höga kunskapskrav och att utbildningarna är attraktiva för eleverna?

Anf. 36 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Magdalena Andersson sade nyligen: Låt oss titta på Österrike och hur man har lagt upp det hela där. Varför har de Europas lägsta ungdomsarbetslöshet?

Magdalena Andersson har helt rätt i att vi ska lära av Österrike. Dock hade hon inte tittat så noga på vad de har gjort där. Österrike, Tyskland, Danmark och Nederländerna satsar på lärlingsutbildningar. De satsar på yrkesutbildningar som innehåller yrkesämnen. Där kan även elever som är lite studietrötta gå färdigt och få jobb. Det är detta man gör i de länder där man har låg ungdomsarbetslöshet.

Sverige har sedan 1990 valt linjen att kräva att alla ska bli högskolebehöriga. Många pallar inte det utan hoppar av och slås ut. Det är därför

Sverige har hög ungdomsarbetslöshet. Det säger forskningen. Till och med Magdalena Andersson säger att vi ska titta på Österrike, så låt oss göra det.

Det är dags att släppa kravet på att alla ska tvingas läsa in akademisk högskolebehörighet, för priset är att många slås ut. Vi behöver erkänna att ungdomar är olika. En del behöver mer praktiskt inriktade utbildningar, och andra ska gå vidare till universitet.

Varför har det svenska arbetarpartiet börjat skämmas för yrkesarbetarutbildningen?

Prot. 2013/14:63
30 januari

Frågestund

Import av gas från Ryssland

Anf. 37 LISE NORDIN (MP):

Herr talman! Jan Björklund talar ofta om rysk gas. Senast i *Agenda* för några dagar sedan sade han att alternativet till kärnkraft är rysk gas.

Eftersom det inte finns några planer på sådan import frågar jag vice statsministern: På vilka grunder ser regeringen rysk gas som ett hot mot Sverige?

Anf. 38 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Jag tycker inte att vi ska importera rysk gas till Sverige. Men om vi inom en 20-årsperiod stänger ned den svenska kärnkraften, som frågeställaren och hennes parti vill, tappar vi 40 procent av den svenska elproduktionen. Då måste vi importera elektricitet, och den stora mängd elektricitet som kan importeras till Sverige kommer att vara gaskraft. Det sade också energiexperterna i det tv-program som frågeställaren återopar. Det handlar om att bygga ny kärnkraft som ersätter den gamla eller att importera gas. Det är de stora alternativen. Vi bygger ut förnybart, men det kommer inte att räcka.

Talar vi om gas talar vi väsentligen om rysk gas. Det är den linje Tyskland har valt. De har valt att stänga ned kärnkraften, och det sker snabbt. Det var ursprungligen miljöpartiet i Tyskland som drev fram det i en rödgrön koalition. I svensk zon har det nu dragits en gasledning mellan Ryssland och Tyskland, och dessutom bygger Tyskland ut kolkraften. Det är sanningen.

Väljer vi att stänga ned kärnkraften inom en 20-årsperiod måste vi gå över till gasledning, och det ökar koldioxidutsläppen.

Anf. 39 LISE NORDIN (MP):

Herr talman! Den energiexpert som Jan Björklund hänvisar till inledde förra året en process på Vattenfall, där han är anställd, för att Sverige ska importera ryskt uran från Rosatom som är ett statligt ryskt bolag med direkt koppling till Rysslands kärnvapenprogram.

Jag ser tre problem med ryskt uran. Det ena är att det är ryskt, det andra är att det är uran och det tredje är att regeringen för en politik som öppnar för import av ryskt uran till Sverige.

Min fråga till vice statsminister Jan Björklund är: Hur ser regeringen på att Vattenfall vill importera ryskt uran till svenska kärnkraftverk?

Anf. 40 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Vi måste förstå att en av de största utmaningarna som vår generation står inför är växthuseffekten. Ska vi bekämpa den kan vi inte välja att stänga ned energikällor som inte släpper ut koldioxid och i stället öppna energikällor som släpper ut koldioxid.

Titta på Tyskland! Tyskland var modellandet för Miljöpartiet när Tyskland för ett par år sedan bestämde sig för att stänga ned kärnkraften. Tyskarna sade att de skulle bygga vindkraft. De bygger vindkraft, men det räcker inte. De ökar nu kraftigt koldioxidutsläppen, för de importerar rysk gas och bygger kolkraftverk igen. Kolkraftsproduktionen i Tyskland var 2013 tillbaka på samma nivå som på DDR-tiden eftersom man har fört miljöpartiets energipolitik.

Relationsvåld

Anf. 41 ANTI AVSAN (M):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till justitieminister Beatrice Ask. Synen på relationsvåld och synen på allvaret i den problematik som relationsvåld innebär har successivt skärpts genom åren. Före 1988 föll exempelvis misshandel på enskilt område inte ens under allmänt åtal. Den skärpta synen har medfört straffskärpningar för våldsbrottslighet i flera olika avseenden, inte minst under tiden efter alliansregeringens tillträde 2006.

Vad gäller den allvarligaste formen av relationsvåld gick utvecklingen i rättspraxis för några år sedan i motsatt riktning. Efter att Högsta domstolen uttalat att livstidsstraff ska vara förbehållet endast de allvarligaste fallen av mord ändrades en förhållandevis omfattande underrättspraxis som fått genomslag under många år.

Min fråga till justitieministern är: Hur bör man se på den allra allvarligaste formen av relationsvåld och våld över huvud taget som leder till en annan människas död, särskilt i ljuset av att påföljder för mindre allvarlig våldsbrottslighet på ett tydligt sätt skärpts genom åren?

Anf. 42 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Tack för frågan!

Jag tror att vi alla är förtvivlade över att kvinnor slås ihjäl varje år i det här landet och över att vi har mord som har att göra med våld i nära relationer och den problematiken.

Mord är alltid ett väldigt allvarligt brott. Det var också skälet till att regeringen skärpte det tidsbestämda straffet för ett antal år sedan. Det vi inte förutsåg då var att detta skulle leda till att man inte längre använder sig av det straff som livstid innebär. Därför har regeringen i dag beslutat att gå till Lagrådet med förslag som innebär att fler kommer att kunna dömas till livstid i fortsättningen. Vi menar nämligen att detta är det allvarligaste brottet. Det ska också motsvaras av de allvarligaste påföljderna.

Anf. 43 JULIA KRONLID (SD)

Herr talman! Min fråga går till utrikesminister Carl Bildt.

Situationen för kristna runt om i världen är på många håll mycket svår och har på flera håll förvärrats under senare tid. De förändringar som har skett i Nordafrika och Mellanöstern har också förvärrat situationen för kristna. I Nigeria har ett antal attacker utförts av den extrema islamistiska gruppen Boko Haram, och i går kunde vi läsa i tidningen Världen idag att 22 personer dödades i en direkt attack mot en kyrka i söndags. I Syrien drabbar det svåra våldet givetvis alla civila mycket hårt, och vi hoppas alla på ett slut på grymheterna. Men de kristna har hamnat i en särskilt klämd situation och är på väg att helt utrotas från Syrien.

Min uppfattning är att regeringen är ganska tyst i frågan och att den inte vågar nämna att just kristna som grupp är särskilt utsatta. Jag undrar när utrikesminister Carl Bildt ska ta denna fråga på allvar och i internationella sammanhang verkligen lyfta upp och försvara kristnas svåra situation.

Anf. 44 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Jag tror att vi, och inte bara vi utan hela Europeiska unionen, är mycket starka i försvaret av minoriteter. Jag vill säga minoriteter, och jag håller med om att det i många fall i Mellanöstern är kristna som är den minoritet som kommer i kläm och är utsatt för förtryck. Men det finns andra minoriteter som i andra länder är utsatta för likartat förtryck.

Det är viktigt för vår allmänna trovärdighet att vi ser det som försvaret av individerna och som försvaret av minoriteterna, oavsett om de råkar vara kristna, muslimer eller buddhister – för att ta ett annat exempel som är aktuellt i en annan del av världen.

Kvaliteten i ett samhälle är väldigt beroende av kvaliteten i dess skydd av minoriteter. Vi ska försvara kristna minoriteter. Vi ska försvara alla minoriteter.

Anf. 45 JULIA KRONLID (SD):

Herr talman! Tack, utrikesminister Carl Bildt, för svaret!

Jag håller givetvis med om att alla minoriteter och förföljda folkslag ska kunna åtnjuta frihet och mänskliga rättigheter. Men i andra sammanhang när det har varit en speciell situation och speciella händelser tycker jag att regeringen har kunnat lyfta fram speciellt utsatta grupper, till exempel den muslimska minoriteten i Burma som har varit väldigt utsatt.

När det händer saker i världen, när till exempel de kristna i Syrien har blivit utsatta och när Boko Haram utför attacker mot söndagsfirande kristna i Nigeria, saknar jag uttalanden från regeringen till stöd för de kristna som har råkat ut för dessa händelser. Jag saknar tydliga uttalanden och ett tydligt stöd för de kristna när sådana saker sker, på samma sätt som man kan uttala stöd när andra grupper är utsatta.

Det betyder inte att man bortser från en annan grupp. Det betyder att man uppmärksammar viktiga händelser i världen och visar sitt stöd.

Anf. 46 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Jag välkomnar om Sverigedemokraterna engagerar sig också för muslimska minoriteter runt om i världen. Det kanske skulle öka trovärdigheten i deras politik när de tar upp den viktiga frågan om den kristna minoriteten.

I övrigt vill jag bara hänvisa till kanske lite mer utförlig läsning av de olika europeiska uttalanden som finns på Europeiska unionens hemsida. Där framgår balansen men också styrkan i engagemanget för minoriteter i hela världen, inte minst de kristna, med mycket stor tydlighet.

Förmögenhetsfördelningen i världen

Anf. 47 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Även min fråga riktar sig till utrikesminister Carl Bildt.

Nyligen möttes den globala, ekonomiska och politiska eliten i Davos i Schweiz. Jag tror att utrikesministern var där och träffade vänner och bekanta. Några av världens mäktigaste träffas där, kan man säga.

Samtidigt presenterade den brittiska organisationen Oxfam en studie av förmögenhetsfördelningen i världen. Den studien visar att de 85 rikaste, nästan alla män, äger lika mycket som halva jordens befolkning. 85 personer, som skulle rymmas i en dubbeldäckarbus, äger lika mycket som 3,5 miljarder människor.

Vad tycker du, Carl Bildt? Är det här en rimlig fördelning av jordens förmögenheter?

Anf. 48 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Tack för frågan, Jonas Sjöstedt!

Jag är glad att Jonas Sjöstedt har uppmärksammat mötet i Davos. Oxfam var också där, och det var just i Davos de presenterade studien. Det var också just i Davos som vi diskuterade de här siffrorna.

Om man formulerar det på det sättet är det alldeles uppenbart orimligt. Samtidigt ser vi att de stora klyftorna i världen håller på att minska. Medan vi tidigare gick mot en värld där de fattiga blev allt fattigare och de rika blev allt rikare har utvecklingen de senaste tio tjugo åren blivit att vi lyfter upp hundratal miljarder människor ur fattigdom.

Inom denna process har dock vissa processer utvecklats snabbare till rikedom. Om man börjar titta på var de verkligt rika personerna finns kan man se att många av de processerna är i till exempel Kina. Det är en del av den stora processen. Den är inte önskvärd. Men att vi går mot en värld med minskade klyftor är bra. Det framgår också av Oxfams rapport som presenterades på det trevliga mötet i Davos där Jonas Sjöstedt tyvärr inte var.

Anf. 49 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Det är inte riktigt det Oxfam säger i sin rapport. De säger att klyftorna ökar i världen. Det är faktiskt så det står i rapporten. Utrikesministern sade att de minskar men ändå ökar på något vis, kanske.

Samtidigt beklagar utrikesministern att klyftorna är så stora som de är. De är naturligtvis helt hårresande – 85 personer är lika rika som halva mänskligheten. Men om utrikesministern beklagar ökande klyftor, inne-

bär inte det samtidigt ett underkännande av utvecklingen i Sverige? I Sverige har klyftorna nämligen ökat mest inom OECD-området, möjligtvis med undantag för Israel. Om mindre klyftor är något eftersträvänsvärt, vilket jag ändå tolkar det som att utrikesministern tycker, har vi gått åt precis fel håll. Vi har förstärkt utvecklingen mot ökade klyftor i och med att vi är en del av det globala samfundet.

Prot. 2013/14:63
30 januari

Frågestund

Anf. 50 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Statistik är inte alldeles enkelt, men om man tar den lilla extremen på den ena änden med de allra rikaste och de allra fattigaste på den andra änden får man Oxfamsiffrorna. Men om man tar nationer och kontinenter, den stora mängden människor i världen, får man den bild jag vill teckna.

En lång rad tidigare fattiga nationer håller på att resa sig mot medelklass. Det är inte i de industrialiserade länderna som den starkaste ekonomiska tillväxten är. Den starkaste ekonomiska tillväxten är i dag hos de fattigaste människorna i Afrika. Den politiken har Sverige bidragit till, både genom öppen handel och genom bistånd. Sedan får man diskutera de interna förhållandena i Sverige med finansministern.

Situationen i Syrien

Anf. 51 ISMAIL KAMIL (FP):

Herr talman! Även min fråga går till utrikesministern, och den gäller situationen i Syrien.

Å ena sidan har vi en regim som har haft makten i landet i mer än 50 år. Det är en regim som använder tunga vapen mot civila, en regim som fängslar, torterar, mördar och till och med har använt kemiska vapen mot folket. Den har stöd från såväl Iran, Ryssland som Hizbullah. Å andra sidan har vi en del extremistiska grupperingar som har tagit sig till landet. De har band till al-Qaida och andra terroristorganisationer och terroriserar, torterar och mördar oliktankande i de områden de har kontroll över. Det syriska folket har i dag hamnat i fångläger mellan dessa två grupperingar. Å ena sidan är det regimen och å andra sidan är det grymheterna från extremisterna.

Min fråga till Carl Bildt är: Finns det i samband med Genève II förhoppningar om att det ska bli lite bättre och att man ska ha mer fokus på det syriska folket?

Anf. 52 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Låt mig börja med att säga att jag delar Ismail Kamils beskrivning av delar av de fruktansvärda dilemmorna som vi har i dag och som det syriska folket har genom att vara klämt mellan olika onda krafter och onda intressen.

Finns det då ett hopp genom det som började i Montreux och Genève? Ja, det finns ett hopp. Ska vi vara mycket optimistiska? Nej, det ska vi inte. Men för första gången sitter de ned och talar med varandra. Jag var med om inledningen av detta, och det kännetecknades kanske inte särskilt mycket av kärlek och värme – om jag uttrycker saken på det sättet. Det får man ha förståelse för med tanke på situationen.

Vi ger fullt stöd till FN-medlaren Lakhdar Brahimi och hans försök att få i gång en dialog. Kanske börjar man med några av de små frågorna om humanitärt tillträde, politiska fångar och sådant för att sedan närma sig den politiska konfliktlösning som är den enda möjliga vägen framåt för att minska lidandet och dödandet.

Anf. 53 ISMAIL KAMIL (FP):

Herr talman! Den syriska konflikten har pågått i närmare tre år. 150 000 är döda, och miljontals är på flykt. Så sent som i förra veckan kunde vi se de fruktansvärda bilderna på de 11 000 som har torterats till döds i syriska fångelser av regimen.

I går var förhoppningarna stora genom att bägge parter har kommit överens om att man ska ha planen vid Genève I som underlag, det vill säga en övergångsregering. Samtidigt kom en direkt reaktion från den syriska regimen att al-Asad är den röda linjen och att man ska fortsätta att diskutera framför allt terrorismen.

Min fråga till utrikesministern är: Kommer al-Asad efter allt dödande att vara en del av den framtida politiska lösningen i Syrien? Hur ser utrikesministern på det?

Anf. 54 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Jag har själv – och där tror att vi är mycket eniga i hela kammaren – mycket svårt att se att så skulle vara fallet. Samtidigt är detta en fråga för de syriska parterna att själva avgöra. Jag tycker inte att vi ska diktera för mycket av detaljer. Har de möjlighet att sätta sig ned och komma till en överenskommelse som slutar dödandet och skapar förutsättningar för ett samhällsbyggande som inte minst skyddar alla minoriteter, kristna och andra, som finns i landet ska vi ge det vårt stöd. Men jag har ohögligt svårt att se att detta skulle kunna inkludera nuvarande presidenten al-Asad.

Polisens rapporteringssystem Pust

Anf. 55 ELIN LUNDGREN (S):

Herr talman! Min fråga är till justitieminister Beatrice Ask.

Med rätta rapporterar nyheterna nu igen om stora problem med polisens rapporteringssystem Pust. Att det har varit problem är i och för sig ingen nyhet. Det har rapporterats och uppmärksamats på flera sätt tidigare med hård kritik från olika håll, bland annat i konsultrapporter och rapporter beställda från regeringen själv. Senast kom det i december en rapport från Statskontoret.

Kritiken handlar bland annat om att det är krångligt, inte ändamålsenligt och tar lång tid att använda. Rikspolischefen Bengt Svenson säger själv att han är besviken och helt enkelt inte nöjd med det. It-cheferna på polisen beskriver att det har blivit ett arbetsmiljöproblem.

Med det som bakgrund undrar jag vilka åtgärder som justitieministern kommer att vidta.

Anf. 56 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Tack för frågan, Elin Lundgren. Polisens it-hantering lämnar en del övrigt att önska. De som är allra mest bekymrade tror jag är de poliser som arbetar med en del av systemen. De tycker inte att de får det it-stöd som de skulle behöva utan att det är krångligt.

Alla vi som på ett eller annat sätt har varit inblandade i att försöka hantera någon typ av it-system vet hur svårt det är. Regeringen såg ganska tidigt att det började bli ett problem. Framför allt är det myndigheterna som äger ansvaret.

Vi beställde förra året en undersökning via Statskontoret för att granska arbetet att reda upp detta som pågår på Rikspolisstyrelsen. Den rapporten fick jag en redovisning av precis före jul. Rikspolisstyrelsen har naturligtvis fått möjlighet att ta del av den.

Jag följer väldigt noga det arbete och de initiativ som nu tas för att försöka reda upp det så att vi får ett fungerande it-system. Dessutom har givetvis Genomförandekommittén som arbetar med den nya organisationen också fått detta underlag.

Anf. 57 ELIN LUNDGREN (S):

Herr talman! De poliser som jag har varit i kontakt med som hanterar systemet vittnar om ganska horribla situationer. Det tar timtals att rapportera de enklaste brott, om man får kalla dem så, det vill säga mindre brott som snatterier och liknande.

Konsekvensen blir att de i stället för att göra det polisarbete de brinner för får arbeta med en massiv administration. Saker måste göras om, och det blir till exempel mycket övertid. Som medborgare hade man naturligtvis önskat att poliserna använts på ett mycket mer effektivt sätt.

Justitieministern gav nyss ett svar. Om justitieministern gör någon typ av framtidsspaning, när tror justitieministern att de poliser som arbetar i systemet kommer att ha en dräglig arbetssituation och ett bra rapporteringssystem?

Anf. 58 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Det är alldeles nödvändigt att polisen så snabbt som möjligt får ordning på sina it-system.

När vi går in i den nya organisationen med en nationell svensk polis är det viktigt att vi har en modernt fungerande it-program. Allt kommer säkert inte att vara på plats dag ett. Men det är nödvändigt om vi ska höja effektiviteten i organisationen att vi får väl fungerande system.

Det är ofta på det sättet att man bygger den här typen av datasystem ovanifrån i stället för underifrån. Det sker dess värre inte bara inom polisen. Jag tror att man måste lyssna på dem som är användare. När tekniker och andra lägger fram alla sina önskemål blir det väldigt mycket som kanske inte är nödvändigt men som inte alls ger den användbarhet som är nödvändig.

Jag har ett bestämt intryck av att rikspolischefen och jag har samma syn på detta. Jag menar att man i dag har ett underlag som gör att man i vart fall är på god väg att ta rätt steg för att reda upp situationen. Det är Rikspolisstyrelsens ansvar.

Anf. 59 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag har en fråga till migrationsminister Tobias Billström.

Trycket på asylmottagningen i Sverige är stort. Sverige tar ett stort ansvar för de flyktingar som söker asyl i Sverige, och det är bra. Vad som är mindre bra är när kommuner inte får förutsättningar för att ha ett bra mottagande.

Vi kunde i Dagens Samhälle läsa att Bert Karlsson, tidigare aktiv i riksdagen för Ny Demokrati, nu vill starta ett imperium. Han drar redan i dag in många miljoner på asylboenden. Han vill göra någonting han kallar för asylmottagningens Ikea.

Det som är det märkliga är att Migrationsverket som har uppgiften att skaffa dessa boenden inte kan samordna flyktingmottagandet. En del kommunmottagare säger att detta är ett stort problem. När man har flyktingmottagande klarar man inte av att också ha asylmottagande för barnen som ska gå i skolor.

Min fråga till Tobias Billström är: Vad tänker han göra för att kommunerna ska få en rimlig förutsättning att ha ett bra mottagande?

Anf. 60 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Det är ingen hemlighet att den situation som precis har diskuterats här i kammaren med utvecklingen i Syrien gör att många människor just nu flyr och försöker att få en säker plats i vårt land. Vi har naturligtvis ett ansvar för att försöka ordna det på bästa sätt.

Vi har problem och utmaningar som bland annat handlar om att vi har 10 000 personer inskrivna i vårt system som har lagakraftvunna avvisningsbeslut och ska lämna Sverige. Till det kommer ett stort antal personer – nästan lika många, 11 000 – som har beviljade uppehållstillstånd som finns i vårt mottagande. De ska bo i landet men bo någon annanstans än på de anläggningsboenden där de finns.

Detta är en fråga som vi arbetar intensivt med från regeringens sida på flera olika fronter. Länsstyrelserna har ansvaret tillsammans med kommunerna att försöka ordna fler platser i landets kommuner. Om de hade gjort det hade vi inte behövt använda så många tillfälliga anläggningsboenden som i dag är fallet.

Det är detta som är knuten. Det finns människor som ska lämna Sverige och resa någon annanstans eftersom de har fått avslag. Vi har parallellt med detta människor som har fått positiva besked och som ska stanna här. Det måste vi jobba med framgent.

Anf. 61 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag tror inte riktigt jag fick svar på frågan. Det handlar om kommunernas förutsättningar att ha ett bra mottagande.

Läser man artikeln i Dagens Samhälle kan man se att Migrationsverket vill sätta stopp för asylföretagarna eftersom de inte bedriver en bra verksamhet. Många har undermåliga boenden, och det ställer till ganska stora problem.

Man kan fundera på varför inte regeringen till exempel ger Migrationsverket uppdrag att ordna egna asylboenden. Då kan man ha en bra

dialog med kommunerna och ge kommunerna förutsättningar att kunna ha ett bra mottagande.

Det är inte rimligt att ringa till en kommun dagen före och säga: I morgon kommer det 100 personer till er kommun, var god fixa fram skolplatser till barnen. Kommunerna har en ansträngd situation. De har tagit ett stort ansvar, och de vill fortsätta att ta ett ansvar.

Om man inte har den dialogen och Migrationsverket inte har rimliga förutsättningar för att göra det är det någon som måste ta ett ansvar. Jag hoppas och tror att regeringen vill göra det. Vill ni det, Billström?

Anf. 62 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Den generella bostadsbristen i Sverige gör att kommunerna har svårt att bosätta nyanlända, precis som jag sade tidigare. Det leder till att människor som har fått uppehållstillstånd blir kvar i Migrationsverkets anläggningsboenden. Det medför att myndigheten måste hyra tillfälliga boenden.

Regeringen följer utvecklingen och vädjar till landets kommuner att ta emot nyanlända. Men vi har också valt att göra förändringar i ersättningssystemen. Bland annat har vi för att skapa ett ersättningssystem som bidrar till att öka kommunernas mottagningskapacitet sett över reglerna för ersättningen i syfte att införa en prestationsbaserad ersättning till kommuner som beslutar att träffa en överenskommelse om flyktingmottagande och se till att de kommuner som inte tar emot betalar för detta.

För att ytterligare stimulera kommunernas mottagningskapacitet har regeringen i budgetpropositionen som har överlämnats till riksdagen föreslagit att det ska införas en möjlighet för kommunerna att få kostnadstäckning för hyreskostnader som har uppstått innan nyanlända har haft möjlighet att flytta in.

Vi har också utsett två flyktingsamordnare. Det är Eva-Lena Janssons partikollega Lars Stjernkvist som är kommunalråd i Norrköping och Gunnar Hedberg som är moderat riksdagsledamot och förutvarande kommunstyrelseordförande i Uppsala.

Sveriges deltagande i internationella fredsinsatser

Anf. 63 STAFFAN DANIELSSON (C):

Herr talman och herr utrikesminister! Det finns de som tror att efterfrågan på Sveriges deltagande i internationella fredsinsatser kommer att minska kraftigt, trots att blodiga inbördeskrig rasar i Afrika och Mellanöstern. En del menar att Sveriges säkerhet bäst främjas genom en försvarsmakt i Sverige som inte längre skulle ställa upp som hittills när FN kallar.

Jag och Centerpartiet ser i stället stora behov av fortsatta fredsinsatser i länder där människor i denna stund lider svårt i strider och av terror. Vi vill att Sverige ska fortsätta att ta sitt ansvar för fred och säkerhet, inte bara i Norden utan också i länder en bit bort där behoven är enorma. Det handlar om solidaritet och en övertygelse om att svensk säkerhet också gagnas av att konflikterna i världen kan redas ut och minska.

Hur ser utrikesministern på behovet av fortsatta internationella fredsinsatser i världen och på Sveriges fortsatta roll i dessa insatser?

Prot. 2013/14:63
30 januari

Frågestund

Anf. 64 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Behovet är som bekant mycket stort. Vi har varit engagerade under mycket lång tid och förblir så i Afghanistan, även om det nu sker en betydande neddragning. Vi ser samtidigt en efterfrågan på olika typer av insatser där vi deltar, icke minst i Afrika, i samarbete med Afrikanska unionen – det sker under EU – när det gäller att utbilda säkerhetsstyrkor i till exempel Mali och Somalia. Men vi ser också andra. Det finns nu en efterfrågan på svenskt och europeiskt deltagande. Vi har självfallet en löpande dialog både med Förenta nationerna och med EU om de bidrag som Sverige kan ge, och vi kommer aktivt att återkomma till dessa frågor i en nära framtid.

Anf. 65 STAFFAN DANIELSSON (C):

Herr talman! Centerpartiet och Sverige anser att FN ska ge sitt mandat när fredsfrämjande insatser sätts in. Sedan kan det operativa ansvaret ligga direkt under FN eller tas av till exempel EU eller Nato. Det skulle ha ett värde att svenska soldater åter skulle kunna delta mer än i dag i FN-ledda insatser, till exempel i länder i Afrika eller i Mellanöstern.

Är detta en realistisk ambition? Vad är utrikesministerns bedömning?

Anf. 66 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Det beror på den efterfrågan som finns. Vi erbjöd till exempel hjälp till FN-operationen i Mali när det gäller transportflyg. Det visade sig att de inte behövde det när de hade tittat på detta i detalj. Det gick sedan över till ett stöd till FN-operationerna för att stödja arbetet med kemiska vapen i Syrien med en stationering på Cypern. Vi har också, lite vid sidan av detta, gett ett väsentligt stöd med transportflyg till räddningsarbetet efter katastroferna i Filippinerna. Detta sker löpande, men det beror på de frågor som vi får. Vi tillhör de länder som ställer upp väsentligt mycket mer än de flesta. Det hoppas jag att vi kan fortsätta göra.

Antalet socialbidragstagare

Anf. 67 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Varje månad går över 100 000 människor till socialkontoret. Hälften, det vill säga 50 000, har gjort det månad efter månad, år efter år. De gör det inte för att de vill, utan de gör det för att överleva. Merparten gör det för att man är arbetslös. I fjol landade notan på 11 miljarder, och det är kommunerna som betalar dessa pengar.

Vad har regeringen gjort för att få bukt med socialbidragstagandet och den höga arbetslösheten? Jo, ni har sänkt a-kasseersättningen, försämrat sjukförsäkringen, infört fem jobbskatteavdrag, halverat arbetsgivaravgifter, sänkt restaurangmomsen och infört fas 3. Men ingenting hjälper.

Socialbidraget har blivit den enda livlinan för allt fler under allt längre tid, trots regeringens löfte om minskat utanförskap och minskad arbetslöshet. Varför, vice statsminister Jan Björklund, fortsätter socialbidragen att öka?

Anf. 68 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Det är ingen tvekan om att vi gemensamt över parti-gränserna i denna riksdag vill göra allt vi kan för att bekämpa arbetslösheten för att få människor från utanförskap till innanförskap. Metoderna skiljer sig dock åt.

Jag tycker att man ska lägga siffran 200 000 på minnet. Det är 200 000 fler människor som har jobb i dag än 2006. Det är en utveckling som är relativt unik i Europa. I de flesta andra länder har sysselsättningen sjunkit drastiskt under dessa krisår.

Man måste ändå ta hänsyn till, Pia Nilsson, att vi nu har den djupaste finanskrisen sedan 1930-talet runt omkring oss i Europa, och det påverkar även vårt land.

Sverige har klarat sig relativt väl. Men det är ändå så, precis som Pia Nilsson säger, att kommunerna har fått ökade utgifter för arbetslösa. Det har också staten och alla försäkringssystem fått under krisen. Vi gör nu allt vi kan för att se till att få Sverige på fötter igen och få människor i innanförskap igen, och vi har lyckats bättre än de flesta andra länder.

Anf. 69 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Om det är 200 000 fler som har fått jobb borde det också märkas i kön till socialkontoret, men det gör det inte, Jan Björklund. De som står i kön blir allt fler. Problemet är att de yngre i denna kö blir allt fler. Det är ohållbart. Det är 100 000 som varje månad går till socialkontoret. 50 000 har fått socialbidrag i mer än tre års tid.

Man skulle kunna tänka sig att regeringen skulle lägga om politiken. Men i stället inför man ytterligare ett jobbskatteavdrag. Man sänker arbetsgivaravgiften ytterligare och sänker andra skatter. Denna misslyckade politik leder inte till fler jobb utan till högre socialbidrag. Faktum är att socialbidragen har ökat med över 30 procent sedan 2006, och det har de gjort oavsett konjunkturläge.

Vad tänker vice statsminister Jan Björklund verkligen göra för att socialbidragstagarna ska bli färre?

Anf. 70 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Det är arbetslinjen som är svaret, inte bidragslinjen. Lösningen för Pia Nilsson och hennes parti är att i stället betala ut högre bidrag från socialförsäkringarna. Men det är ju jobb som är svaret för dessa människor. Vi har lyckats bättre än de flesta andra länder. 200 000 fler människor har jobb i dag än 2006. Det är nästan inga länder i Europa som kan redovisa ett sådant record. Det måste ändå vägas mot att vi har haft den djupaste finanskrisen sedan 1930-talet. Det kan vi naturligtvis tänka bort och låtsas som att det inte är så. Men vi går starkare ur finanskrisen än nästan något annat land i hela Europa, också när det gäller sysselsättning.

Vi har mycket mer att göra med att gå vidare på arbetslinjen, inte med att återigen satsa stora pengar på att öka bidragen för att människor inte ska arbeta.

Frågestund

Anf. 71 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! Jag har en fråga till utrikesministern. Strax före jul antog en av Europas regeringar en tuff antidemonstrationslag, trots stark kritik från Europarådet. Man föreslår att bötesbeloppen i vissa fall höjs med upp till 150 procent. En oanmäld demonstration framför parlamentet kan ge böter på upp till 30 000 euro per person. Det är en minskning från det tidigare förslaget att bötesbeloppet, åtminstone enligt svensk press, skulle vara 600 miljoner euro per person.

Förslagen är lika drakoniska på andra områden. Vill man demonstrera mot kärnkraft utanför ett kärnkraftverk föreslås också kraftfulla bötesstraff. Till saken hör att även om man anmäler en demonstration är det inte garanterat att man får tillstånd.

Lagen kallas lagen om medborgarsäkerhet. Men förutom regeringen verkar ingen i landet anse att medborgarna behöver skyddas mot sig själva på det sättet. Av ca 6 000 demonstrationer har polisen behövt ingripa vid bara 18 av dem. Polischefen menar i stället att demonstranterna har skött sig exemplariskt. Landet jag talar om är Spanien.

Jag undrar vad utrikesministern tänker göra för att bidra till att dessa lagar inte kommer på plats i Spanien framöver.

Anf. 72 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Jag har inga planer i den delen. Låt mig bara säga att det även i Sverige är så att bara för att man anmäler att man vill genomföra en demonstration finns det ingen garanti att man får tillstånd till just det av polismyndigheten. Men jag vet att det förekommer debatt om detta. Jag vet att vi inom Europa har en mekanism som är mycket bra, och jag utgår från att om det finns allvarliga frågetecken kommer detta att anmälas till och prövas av den europeiska domstolen för mänskliga rättigheter. Det är den mekanism som vi har i Europa. Denna mekanism tycker jag är bra, och jag vill inte dra undan benen för den.

Anf. 73 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! När det nu är fyra moderata ministrar här vill jag passa på att säga något, eftersom detta är era partikolleger i Spanien, även om ni snarare är vänster i förhållande till Partido Popular, det kan jag gott erkänna.

Jag levde i Spanien under övergången från diktatur till demokrati. Jag vet hur det var då. Den känsla som människor i Spanien har i dag är att man är på väg tillbaka.

Att skända flaggan skulle kosta 600 000 euro, alltså ungefär 6 miljoner kronor, per person. Samtidigt förbjuder man människor på till exempel Mallorca att hänga upp en katalansk flagga, trots att de inte ens begär självständighet som Katalonien gör. I Valencia har man förbjudit den katalanskspråkiga radion.

Ni kan tillsammans påverka era kolleger i ert parti, så att säga, att dra tillbaka ett antal av förslagen. Det är inte så att man inte får ha ett bötesstraff för att skända flaggan, men det som sker i dag är orimligt. Och ni kan göra någonting åt det.

Anf. 74 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Som Bodil Ceballos vet är vi inte här på ett partimöte, utan detta är Sveriges riksdag och jag är Sveriges utrikesminister.

Det är därför jag säger att när vi har denna typ av frågor i olika europeiska länder lever vi, tack och lov, i en del av världen där vi har gemensamma instrument. Vi har gemensamma fördrag, och vi har Europakonventionen om mänskliga rättigheter. Vi har gemensamma instrument – domstolen – för att ta upp detta. Det är mekanismer som vi ska vara stolta över, det är mekanismer som fungerar och det är mekanismer som jag har svårt att se inte skulle kunna fungera i det här fallet också.

Skolresultaten och fysisk aktivitet

Anf. 75 MAGNUS SJÖDAHL (KD):

Herr talman! Min fråga går till utbildningsministern. Jag tänker inte nämna den där norditalienska staden med det lutande tornet som har varit i fokus för svensk skoldebatt den senaste månaden. Jag tror i stället att det är viktigt att vi försöker lyfta fram positiva exempel på hur vi kan göra för att elever i svenska skolor ska må bättre och prestera bättre resultat.

Socialministern var tillsammans med prins Daniel i höstas i Bunkeflo utanför Malmö, där man nu i snart 15 år har tillämpat en modell som innebär fysisk aktivitet varje dag. På skolan finns en hälsopromotor vars roll är att driva projektet och involvera personal, föräldrar och föreningsliv. Det har visat sig ge konkret positiva resultat: bättre prestationer och fler behöriga till gymnasiet.

Min fråga är helt enkelt: Hur ser utbildningsministern på denna modell?

Anf. 76 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Jag tror att det stämmer att livsstilsförändringar har gjort att ungdomar rör på sig mindre i dag än förr. Det här ligger utanför skolan, men det är livsstilsförändringar som har skett. Det handlar om mer snabbmat, att man spelar fotboll på datorn i stället för på fotbollsplanen och så vidare. Det gör att ungdomar blir mer stillasittande. Jag är bekymrad över det, och det ska vi alla vara. Frågeställaren tar upp det ur skolans aspekten. Man kan väl ta upp det ur folkhälsoaspekt och allt möjligt.

Vi behöver fundera igenom hur barn och ungdomar ska röra på sig mer. Jag tycker att detta är bra. Det sker inte bara i Bunkeflo, utan det finns fler projekt där man på olika sätt försöker lägga in mer fysisk aktivitet i skolan. Jag för min del skulle gärna öka idrottsundervisningen. Men jag tror att vi ska ha klart för oss att detta till sist också kommer att hänga på oss som föräldrar. Vi ska inte alltid skjutsa ungarna överallt, vi ska få ut dem på fotbollsplanen och så vidare. Detta är också ett föräldraansvar; skolan kan inte ha hela ansvaret.

Anf. 77 MAGNUS SJÖDAHL (KD):

Herr talman! Jag tackar utbildningsministern för svaret. Jag undrar hur vi kan gå vidare för att sprida denna modell, som de facto har visat sig vara framgångsrik. Är det en uppgift enbart för landets 290 kommu-

ner och ett antal skolor, eller är det någonting som vi i regering och riksdag kan bidra till? Hur ser man till att detta blir någonting som kommer fler skolor till del?

Det har de facto visat sig vara en framgångsrik modell. Fysisk aktivitet och friskvård leder till konkret bättre resultat även i teoretiska ämnen och fler behöriga till gymnasieskolan.

Anf. 78 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Bunkefloprojektet är mycket väl känt i stora delar av det svenska skolväsendet. Jag tror inte att det är just kunskap som saknas. På många håll har man liknande projekt. Även om man inte gör exakt så här ser man till att barn och ungdomar rör mer på sig under skoldagen. Man promenerar mellan olika aktiviteter i stället för att ta bussen och så vidare.

Jag tycker att det är bra. Om frågeställaren är ute efter något statligt direktiv i sammanhanget tror jag möjligen inte riktigt på det. Jag skulle gärna förstatliga skolan, men förutsättningarna är ändå så otroligt olika att det måste vara kommuner och skolor som själva bestämmer. Men jag tycker att vi ska uppmuntra detta.

Ytterst visar frågeställaren på den större frågan – att barn och ungdomar behöver röra mer på sig. Det behöver vi tänka på i läroplanssammanhang och timplanssammanhang. Inte minst måste alla vi som föräldrar tänka på vad vi uppmuntrar våra ungdomar till och vilka gränser vi sätter.

En nationell exportstrategi

Anf. 79 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till handelsminister Ewa Björling. Svensk handel har minskat under en tid nu. Det går att göra mer. Regeringen och Ewa Björling har sitt 40-punktsprogram som delvis är genomfört och delvis i alla fall håller på att genomföras. Det är positivt. Men behövs det inte någonting mer?

Jag efterfrågar i det här fallet en nationell exportstrategi så att man kan samordna de resurser som man sätter in både för de traditionella exportföretagen och, framför allt, för de små och medelstora företagen. På så sätt kan vi öka exporten och få bättre tillväxt i Sverige.

Anf. 80 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Jag tackar Börje Vestlund för att han lyfter fram en viktig fråga.

Det som är sagt om 40 konkreta åtgärder stämmer. Vi arbetar ständigt med dessa. Vi arbetar också framåt för att se om det finns ytterligare åtgärder vi kan vidta. Därmed reser vi också runt och lyssnar på företagen. Var någonstans känner de fortfarande ett behov av ytterligare åtgärder?

Senast var jag i förra veckan under två dagar i Norrland och reste med Exportbussen. Där hade vi speed dating med 48 företag som alla var ute på export eller på väg ut på export. Vi hade samordnat detta med alla exportexperter, som var närvarande. Det var Business Sweden – före detta Invest Sweden och Exportrådet. Det handlade om Almi, Tillväxt-

verket, Kommerskollegium, Exportkreditnämnden och Svensk Exportkredit. Det fungerar väl när alla samordnar sig, och det blir enkelt för företaget att få bra information samlad.

Prot. 2013/14:63
30 januari

Frågestund

Anf. 81 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Det är bra med just det här som är en nationell exportstrategi. Bara för att kommentera det: Om man ska göra en sådan strategi, liksom man har gjort med innovationsstrategier och annat, är det klart att man måste lyssna på de aktörer som finns. Det är företagen man måste lyssna på.

Det finns ett problem, nämligen att många små och medelstora företag av olika skäl inte kan eller törs ge sig ut på en exportmarknad, inte ens på den inre marknaden. En nationell exportstrategi skulle göra god nytta.

Jag fick nog inget riktigt svar. Är man beredd att göra en nationell exportstrategi för att vi ska kunna öka vår export på sikt?

Anf. 82 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr talman! Vi har en strategi för hur vi vill fördubbla exporten. Jag skulle vilja säga att den ska vara internationell, för det är det som är syftet. Företagen ska våga kliva utanför Sverige.

I sammanhanget vill jag säga, när det gäller vikten av samverkan, att Socialdemokraterna var det enda parti som var emot en sammanslagning av Exportrådet och Invest Sweden. Det är någonting som vi tvärtom ser kommer att bli en bra organisation – mer effektiv och mer vässad. Den kommer också att vara ute på fler platser i världen för att kunna hjälpa till med export, import och nya investeringar till Sverige. Det är flera olika delar som alla skapar fler jobbmöjligheter, vilket vi så väl behöver i vårt land.

Detta behöver sedan kombineras med att vi river fler handelshinder både inom EU och ute i världen. Vi arbetar intensivt med fler frihandelsavtal. EU sitter just nu i förhandlingar med USA om ett avtal som kommer att vara viktigt för framtiden för båda våra stora ekonomier. Vi har även flera andra avtal på gång, med Japan och Indien.

Satsning på kunskap i skolan

Anf. 83 TOMAS TOBÉ (M):

Herr talman! Min fråga går till utbildningsminister Jan Björklund. Alliansen har inlett ett omfattande arbete för att reformera svensk skola. Detta är en mycket stor utmaning. Inte minst ser vi i de senaste PISA-resultaten för svensk del att det finns mer att göra.

Inom kort, detta år, går svenska folket till val. Den fråga som jag tror att många funderar på nu är vilken väg framåt som är rätt för att stärka kunskaperna i klassrummet. Hur ser utbildningsministern på de olika skolalternativ som väljarna har att välja på? Vad är det för arbete som krävs från Alliansen för att stärka kunskaperna, enligt utbildningsministern?

Anf. 84 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Jag tackar för frågan. Det är en utomordentligt bekymmersam situation för Sverige att resultaten har sjunkit i 20 år i den svenska grundskolan. Det är den största utmaning vi står inför, och det finns långt mycket mer.

En del verkar tro att a-kassans nivåer är den centrala framtidsfrågan för Sverige. Det stämmer inte. Det är skolans kvalitet som är den centrala framtidsfrågan. Det är därför vi nu lägger om hela den svenska utbildningspolitiken, med en ny skollagstiftning, en ny läroplan, nya kursplaner med högre krav i alla ämnen, en ny lärarutbildning, ett lärlings-system, ett nytt betygssystem, tidigare betyg, tidigare utvärdering med nationella prov och så vidare. En lång rad reformer är nu under genomförande.

Det helt centrala är att fullfölja dessa reformer. Min bedömning är att vi behöver göra ännu mer. Vi får återkomma från regeringens sida under våren med ytterligare reformer som vi bedömer bör genomföras under nästa mandatperiod. Men det viktigaste av allt är att fullfölja det spår vi har gått in på och inte gå tillbaka till den politiska kurs som är roten till problemen.

Hjälp till överskuldsatta

Anf. 85 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till Beatrice Ask.

Det har på senare tid kommit ett par utredningar om hjälp för överskuldsatta att komma tillbaka. Samtidigt är det så att den ideella föreningen Insolvens, som jobbar med att hjälpa överskuldsatta, nu hotas av nedläggning. Föreningen finns i Karlstad, men har ett rikstäckande uppdrag. Det är dock Karlstads kommun som betalar ut bidrag. Föreningen har ansökt om 1 miljon kronor. Nu lutar det åt att det blir 135 000 kronor på två år. Det räcker inte ens till hyran.

Med tanke på det enorma arbete som Insolvens gör rikstäckande undrar jag om inte staten och regeringen på något sätt kan hjälpa till ekonomiskt. Det är små summor det handlar om. Insolvens har hittills hjälpt minst 1 000 människor att komma tillbaka från överskuldssättning.

Anf. 86 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag tackar för frågan. Problemet med människor som drar på sig stora skulder är stort. Vägen tillbaka är lång. Regeringen har därför arbetat för att hitta bättre vägar, så att man ska få bättre förutsättningar att få en betalningsplan, betala av skulderna och på det sättet kunna hantera sin situation. Vi har också tittat på de problem vi har med sms-lån och mycket annat och gjort förändringar i syfte att människor ska klara av sin ekonomi på ett bättre sätt.

Jag delar uppfattningen att föreningen Insolvens är betydelsefull. Den tar sig an människor som behöver stöd och hjälp, precis som kommunernas konsumentrådgivare gör. De problem som dyker upp när man talar om föreningsbidrag eller bidrag till en organisation är att Justitiedepartementet inte har något anslag som har att göra med bidragsgivning. Jag vet inte vilken del av statsförvaltningen som skulle komma i fråga och

har inte riktigt underlag för att svara på hur det skulle gå till. Men jag ser naturligtvis bekymret.

Prot. 2013/14:63
30 januari

Anf. 87 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det olyckliga är att detta har blivit en kommunal fråga, trots att det är en rikstäckande förening. Att över 1 000 personer har blivit hjälpta tillbaka innebär jättestora besparingar för samhället. Det är samtidigt en stor vinst när människor slipper överskuldsättning. Många mår bättre och kan börja arbeta igen, betala skatt, starta företag och så vidare. Rent mänskligt är det självklart väldigt positivt för dem och deras familjer.

Det är ett stort arbete som görs. Rent konkret hjälper Insolvens människor att göra upp en budget när de har ekonomiska problem för att på det sättet kunna betala av sina skulder. De hjälper människor att få skuldsanering. De hjälper till att skriva ansökningar och stöttar människor rent mänskligt. Detta arbete är ovärderligt. De här människorna kommer att falla mellan stolarna. Jag hoppas ändå att regeringen kan göra något på något sätt. Det är knappt 1 miljon kronor som behövs.

Anf. 88 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Det här är uppenbarligen inte mitt kunskapsområde och i varje fall inte mitt direkta ansvarsområde.

Den ideella sektorn är vi helt beroende av. Det finns många verksamheter och organisationer som på olika sätt säkerställer att människor mår bättre. För min egen del ligger det närmast till hands att tänka på till exempel brottsofferjourer, kvinnojourer eller Bryggan, som hjälper familjer med någon som avtjänar ett fängelsestraff. Det finns många sådana här föreningar. I några fall finns det regelverk som gör att de kan få viss stöttning, i andra fall uppenbarligen inte. Jag vet inte riktigt var den här föreningen passar in eller hur det ser ut, men jag har stor respekt för det arbete som utförs.

Utan den civila sektorn skulle Sverige vara ett mycket sämre land. Den behövs som komplement till myndighetsinsatser av olika slag. Självklart är detta en fråga som får diskuteras. Jag utgår från att föreningen har hört av sig på ett eller annat sätt, dock inte till Justitiedepartementet, tror jag.

Risikkapitalbolag i välfärdssektorn

Anf. 89 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Min fråga riktar sig till utbildningsministern och handlar om risikkapital i välfärden. Risikkapitalbolag har som idé att gå in i en verksamhet, kraftigt pressa kostnaderna, vanligen genom att reducera personalen, öka överskott, vinst och värde och sedan sälja och gå därifrån.

I min hemkommun Jönköping fanns tidigare ett av JB-gymnasierna. Dessa såldes till ett risikkapitalbolag, som såg att värdet inte ökade i den omfattning man önskade och därför lade ned verksamheten. Det blev en konkurs i miljardstorlek. Staten fick lägga 100 miljoner på att betala löner till personalen. Ungdomarna ställdes på gatan.

Frågestund

Frågestund

Anser utbildningsministern att riskkapitalbolag är lämpliga aktörer inom utbildningssektorn eller andra välfärdssektorer i vårt land?

Anf. 90 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Nej, och det är just därför vi har träffat en sexpartiöverenskommelse. Frågeställarens eget parti Socialdemokraterna, Miljöpartiet samt de fyra regeringspartierna har ingått en överenskommelse om att skärpa regelverket högst avsevärt.

Jag är för att föräldrar ska ha frihet att välja skola åt sina barn. Det uppfattar jag att alla partier i denna riksdag är, möjligen med undantag för Vänsterpartiet. Jag är för att vi ska tillåta fristående skolor. Jag är också för att de som uppfyller alla kriterier och krav kan gå med över-skott.

Men kortsiktiga ägare, de som har en uttalat kortsiktig ägarambition av den typ som Peter Persson tar upp, är inte lämpliga. Jag tycker att JB Educations konkurs är det bästa exemplet på det. Det var ett danskt riskkapitalbolag som gick in och tog över. När det blev en liten uppförsbacke hade de inte tålamod utan lade ned alltihop. En mer seriös och långsiktig ägare hade burit en förlust ett tag för att försöka få det hela på fötter igen. Det är så mycket annan verksamhet fungerar. Men de lade ned direkt. Den typen av ägare är för kortsiktiga. De är inte lämpliga.

Anf. 91 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Förra veckan interPELLERADE jag fyra statsråd inom detta ämnesområde. Alla interpellationer samlades till Peter Norman. Beklagligtvis hade därför utbildningsministern ingen möjlighet att delta i debatten.

Norman svarade *inte* nej på frågan. Alliansföreträdare sade i debatten att vinsten är en motor i verksamheten, även inom välfärdssektorn. Jag gör bedömningen att regeringen väljer skilda tonfall. Björklund kan skälla, som Borg och Norman ibland gör på bankerna. Men alla vet att de aldrig kommer att bitas. Man skjuter det på en utredning som blir klar efter valet, och sedan kan man spela olika instrument i orkestern och välja själv.

Med tanke på det här svaret och förra veckans debatt kan jag konstatera att regeringen inte tänker göra någonting åt vinsterna i välfärden. Vi kommer att få se skolkonkurser även i fortsättningen.

Anf. 92 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Jag trodde att det var en frågestund, att man inte bara skulle stå och hålla anföranden. Jag uppfattade ingen fråga, så jag vet inte riktigt vad jag ska svara på. Jag kan bara konstatera att vi har en friskoleöverenskommelse mellan sex partier och att regeringen tänker stå upp för den.

Sveriges inflytande på EU:s Ukrainapolitik

Anf. 93 MATS JOHANSSON (M):

Herr talman! Som ledamot av utrikesutskottet noterar man det stora intresset för att ställa frågor till utrikesministern. Jag tänkte fylla på med

att diskutera Ukraina. Jag gör det mot bakgrund av en rangordning som presenterats i dag, där Sverige är på tredje plats bland EU:s nationer när det gäller inflytande över EU:s utrikespolitik. Det är naturligtvis glädjande att vi sätts i nivå med Tyskland, efter Frankrike och Storbritannien.

Hur, utrikesministern, kan Sverige använda detta inflytande för att frysa situationen i Ukraina? Vilka scenarier ser utrikesministern när det gäller möjligheterna att återuppta en seriös dialog mellan EU och Ukraina med en ny regering och förhoppningsvis en ny president på plats så småningom?

Anf. 94 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Jag får svara i en enminutsversion. Men det är alldeles riktigt att vi tillhör dem som är mycket engagerade. Tillsammans med Polen tog vi initiativ till det östliga partnerskapet och de avtal som bland annat Ukraina har haft möjlighet att ingå.

Sedan har vi varit mycket tydliga och kommer att förbli det med att varje land har rätt att välja sin egen väg. Vi har kritiserat de ryska försöken till påtryckningar. De har kommit tillbaka de senaste dygnet med ekonomiska påtryckningar gentemot Ukraina.

Vi har också sagt att vad Ukraina behöver är demokratiska och europeiska reformer för att sanera ekonomin, stabilisera rättsamhället och få en anständig utveckling för sina medborgare. Europeiska unionen är starkt engagerad i detta, och Sverige är starkt engagerat i Europeiska unionens samlade politik i detta avseende.

Anf. 95 ANDRE VICE TALMANNEN:

Med detta är veckans frågestund över. Jag vill tacka de närvarande ledamöterna och de närvarande statsråden.

11 § Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Utrikesutskottets utlåtande

2013/14:UU4 Kommissionens arbetsprogram 2014

Utrikesutskottets betänkande

2013/14:UU13 Ny inriktning för EU:s strategi för Östersjöregionen

Civilutskottets betänkanden

2013/14:CU9 Hyresrätt m.m.

2013/14:CU13 Sanktionsavgift vid bristande kreditprövningar

Kulturutskottets betänkande

2013/14:KrU6 Spelfrågor

Konstitutionsutskottets betänkande

2013/14:KU12 Kommunala och regionala frågor

12 § Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 30 januari

2013/14:256 Statlig närvaro i hela landet

av *Marie Nordén* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

2013/14:257 Avbrutna försvarsmaterielsamarbeten

av *Anna-Lena Sörenson* (S)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2013/14:258 Försvaret av Gotland

av *Peter Hultqvist* (S)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2013/14:259 Stigande oro för de offentliga finanserna

av *Patrik Björck* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2013/14:260 Trovärdighet i den ekonomiska politiken

av *Monica Green* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2013/14:261 SVT:s regionala nyhetsbevakning

av *Marie Nordén* (S)

till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 30 januari

2013/14:364 Vårdskador till följd av förväxling av medicin

av *Eva Sonidsson* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2013/14:365 Protokollet om behörig myndighet

av *Hans Olsson* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2013/14:366 Ny generalklausul för sekretess

av *Hans Olsson* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2013/14:367 Avdragsbegränsning för betalning till person i utlandet

av *Hans Olsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2013/14:368 Bankernas övervinster

av *Anders Karlsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2013/14:369 Inställningen till kontanter

av *Anders Karlsson* (S)

till statsrådet Peter Norman (M)

2013/14:370 Minskad bankservice trots bolagsskattegåva

av *Anders Karlsson* (S)

till statsrådet Peter Norman (M)

2013/14:371 Politiska partier och det offentliga rummet

av *Bo Bernhardsson* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2013/14:372 Utrikesministerns resa till Iran

av *Bodil Ceballos* (MP)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2013/14:373 Utrikesministerns besök i Iran

av *Ardalan Shekarabi* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

Prot. 2013/14:63

30 januari

---

14 § Kammaren åtskildes kl. 15.00.

Förhandlingarna leddes

av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen

kl. 13.45 och

av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LARS FRANZÉN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Ansökan om ledighet	1
3 § Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
5 § Anmälan om faktapromemorior	2
6 § Ärenden för hänvisning till utskott	3
7 § Svar på interpellation 2013/14:229 om bristen på barnmorskor i Stockholms län	3
Anf. 1 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	3
Anf. 2 INGELA NYLUND WATZ (S).....	4
Anf. 3 MARIE GRANLUND (S).....	5
Anf. 4 EVA OLOFSSON (V)	6
Anf. 5 MEERI WASBERG (S).....	7
Anf. 6 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	8
Anf. 7 INGELA NYLUND WATZ (S).....	9
Anf. 8 MARIE GRANLUND (S).....	10
Anf. 9 EVA OLOFSSON (V)	10
Anf. 10 MEERI WASBERG (S).....	11
Anf. 11 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	12
Anf. 12 INGELA NYLUND WATZ (S).....	13
Anf. 13 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	13
8 § Svar på interpellation 2013/14:230 om lokaliseringspolitiken.....	14
Anf. 14 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	14
Anf. 15 PETER ERIKSSON (MP).....	15
Anf. 16 TINA EHN (MP)	15
Anf. 17 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	16
Anf. 18 PETER ERIKSSON (MP).....	18
Anf. 19 TINA EHN (MP)	18
Anf. 20 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	19
Anf. 21 PETER ERIKSSON (MP).....	20
Anf. 22 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	21
9 § Svar på interpellation 2013/14:228 om flygverkstaden på F 17.....	21
Anf. 23 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	21
Anf. 24 PETER JEPPSSON (S).....	22
Anf. 25 ANNICKA ENGBLOM (M)	23
Anf. 26 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	24
Anf. 27 PETER JEPPSSON (S).....	25
Anf. 28 ANNICKA ENGBLOM (M)	26
Anf. 29 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	27
Anf. 30 PETER JEPPSSON (S).....	28
Anf. 31 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	28
Ajournering.....	29
Återupptagna förhandlingar	29

10 § Frågestund.....	29	Prot. 2013/14:63
Anf. 32 ANDRE VICE TALMANNEN.....	29	30 januari
<i>Gymnasiets yrkesutbildningar .....</i>	<i>29</i>	
Anf. 33 IBRAHIM BAYLAN (S).....	29	
Anf. 34 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	30	
Anf. 35 IBRAHIM BAYLAN (S).....	30	
Anf. 36 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	30	
<i>Import av gas från Ryssland.....</i>	<i>31</i>	
Anf. 37 LISE NORDIN (MP).....	31	
Anf. 38 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	31	
Anf. 39 LISE NORDIN (MP).....	31	
Anf. 40 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	32	
<i>Relationsvåld .....</i>	<i>32</i>	
Anf. 41 ANTI AVSAN (M)	32	
Anf. 42 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	32	
<i>Situationen för världens kristna.....</i>	<i>33</i>	
Anf. 43 JULIA KRONLID (SD)	33	
Anf. 44 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	33	
Anf. 45 JULIA KRONLID (SD)	33	
Anf. 46 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	34	
<i>Förmögenhetsfördelningen i världen.....</i>	<i>34</i>	
Anf. 47 JONAS SJÖSTEDT (V).....	34	
Anf. 48 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	34	
Anf. 49 JONAS SJÖSTEDT (V).....	34	
Anf. 50 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	35	
<i>Situationen i Syrien.....</i>	<i>35</i>	
Anf. 51 ISMAIL KAMIL (FP).....	35	
Anf. 52 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	35	
Anf. 53 ISMAIL KAMIL (FP).....	36	
Anf. 54 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	36	
<i>Polisens rapporteringssystem Pust.....</i>	<i>36</i>	
Anf. 55 ELIN LUNDGREN (S).....	36	
Anf. 56 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	37	
Anf. 57 ELIN LUNDGREN (S).....	37	
Anf. 58 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	37	
<i>Kommunernas asylmottagning .....</i>	<i>38</i>	
Anf. 59 EVA-LENA JANSSON (S)	38	
Anf. 60 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	38	
Anf. 61 EVA-LENA JANSSON (S)	38	
Anf. 62 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	39	
<i>Sveriges deltagande i internationella fredsinsatser.....</i>	<i>39</i>	
Anf. 63 STAFFAN DANIELSSON (C).....	39	
Anf. 64 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	40	
Anf. 65 STAFFAN DANIELSSON (C).....	40	
Anf. 66 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	40	
<i>Antalet socialbidragstagare.....</i>	<i>40</i>	
Anf. 67 PIA NILSSON (S).....	40	
Anf. 68 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	41	

Anf. 69 PIA NILSSON (S)	41
Anf. 70 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	41
<i>Demonstrationslagarna i Spanien</i>	42
Anf. 71 BODIL CEBALLOS (MP)	42
Anf. 72 Utrikesminister CARL BILDT (M)	42
Anf. 73 BODIL CEBALLOS (MP)	42
Anf. 74 Utrikesminister CARL BILDT (M)	43
<i>Skolresultaten och fysisk aktivitet</i>	43
Anf. 75 MAGNUS SJÖDAHL (KD)	43
Anf. 76 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	43
Anf. 77 MAGNUS SJÖDAHL (KD)	43
Anf. 78 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	44
<i>En nationell exportstrategi</i>	44
Anf. 79 BÖRJE VESTLUND (S)	44
Anf. 80 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	44
Anf. 81 BÖRJE VESTLUND (S)	45
Anf. 82 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	45
<i>Satsning på kunskap i skolan</i>	45
Anf. 83 TOMAS TOBÉ (M)	45
Anf. 84 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	46
<i>Hjälp till överskuldssatta</i>	46
Anf. 85 HILLEVI LARSSON (S)	46
Anf. 86 Justitieminister BEATRICE ASK (M)	46
Anf. 87 HILLEVI LARSSON (S)	47
Anf. 88 Justitieminister BEATRICE ASK (M)	47
<i>Risikkapitalbolag i välfärdssektorn</i>	47
Anf. 89 PETER PERSSON (S)	47
Anf. 90 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	48
Anf. 91 PETER PERSSON (S)	48
Anf. 92 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	48
<i>Sveriges inflytande på EU:s Ukrainapolitik</i>	48
Anf. 93 MATS JOHANSSON (M)	48
Anf. 94 Utrikesminister CARL BILDT (M)	49
Anf. 95 ANDRE VICE TALMANNEN	49
11 § Bordläggning	49
12 § Anmälan om interpellationer	50
13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	50
14 § Kammaren åtskildes kl. 15.00.	51

